ALTERNATIVANALYSE

Ombygging / tilbygg Bodø Domkirke

Arkitektskap AS

For Arkitektskap: Tom Wassum, Even Ambjørnsen og Odd Are Prestegård

21.11.2019

INNHOLD

Innledning. s.3

Bakgrunn. s.3

Notat kulturminnekonsekvenser ved tilbygging. s.3-11

Alternativanalyse. s.12-22
- Alternativ 1a s.13-15
- Alternativ 1b s.15-17
- Alternativ 2 s.17-19
- Alternativ 3 s.19-22

Vedlegg 1 – Romprogram (Alt 1a, 1b og Alt 3). s.23-25

Vedlegg 2 - Tegninger. s.26-35

INNLEDNING

I regi av Bodø Kirkelige Fellesråd har vi gjennom vår rammeavtale fått i oppdrag å utarbeide en alternativanalyse i forlengelse av en tidligere utarbeidet mulighetsstudie presentert i møte den 25.04.19. I møtet deltok representanter fra Bodø domkirke, kirkekontoret i Bodø, Bodø kommune (kulturkontoret, byplan), KIN samt Arkitektskap AS.

BAKGRUNN

Bakgrunn for mulighetsstudien er ønsket om etablering av et nytt kirkelig «kraftsentrum» i og rundt Bodø Domkirke. Det er snakk om å samlokalisere domkirkens stab og Bodø kirkelige fellesråd for å kunne samle og styrke kirkens ressurser. Man har et ønske om å kunne skape synergier samt storbruksfordeler ved å samle disse funksjonene under et tak. Det jobbes også ut fra en tanke om en kirke som i større grad åpnes mot byen og inkluderer nye brukergrupper.

Det har tidligere vært utarbeidet ulike rapporter; (Bodø domkirke -Tilbygg-kostnadsoverslag dat. 05.06.2013, utarbeidet av Norconsult basert på Naustvoll og Spangen Arkitekter AS sitt forslag), (Et kraftsenter ved Bodø domkirke, forprosjekt utarbeidet av bla.a. Kari Nystad Rusaanes i 2016). Vi har i noen grad støttet oss til disse rapportene men har i all hovedsak tolket og forstått de tilbakemeldingene vi har fått fra brukerne direkte da vi vet at en del av forutsetningene har endret seg.

En viktig premissgiver i arbeidet med alternativanalysen er fredningen av kirkeanlegget. Med tanke på at prosjektet vil tilføre ny bygningsmasse, øke bruken av kirken og området rundt, er det viktig at man gjør dette ihht. gode og innarbeidede verneprinsipper. Denne analysen inneholder et eget notat som omhandler de kulturminnemessige konsekvensene ved etablering av et nytt tilbygg.

NOTAT OM KONSEKVENSER FOR KULTURMINNER VED PÅBYGGING

Fredningen

Domkirken ble fredet etter lov om kulturminner i august 2002. Fredningsvedtaket etter KML § 15 omfatter følgende: Hele bygningens eksteriør og interiør inkludert kontorfløyen. Frittstående klokketårn, plen og fortau rundt hele bygningen ut mot gatelivet avgrenset av Professor Schyttes gate, Kongensgate, Torvgata og Prinsensgate og bunker fra andre verdenskrig innenfor nevnte område med inngang mot Torvgata. Fredningen omfatter også hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket, konstruksjonen og detaljeringene, som fasadeløsning med dekor, vinduer, dører, materialbruk, overflater og kunstnerisk utsmykning. Formålet er videre å bevare rominndeling , bygningsdeler og overflater i interiøret med opprinnelig karakter. Hele interiøret med fast inventar inngår derfor i fredningen.

Formålet med å frede kirken og området rundt er å bidra til å ivareta helhetsvirkningen av bygningen i bybildet. Domkirken er en sentral del av Sverre Pedersens byplan i forbindelse med "Brente steders regulering " under siste krig. Fredningen har derfor som mål å bidra til at ivareta de intakte monumentalt anlagte kvartalene rundt kirken med rådhus, hovedpostkontor og bypark.

NB-registeret

Bodø Sentrum er tatt med i Riksantikvarens NB-register. Registeret er en database over byer og tettsteder i Norge med kulturmiljøer som har nasjonal interesse. Delområdet omfatter sentrumsbebyggelse i tilknytning til Sjøgata, Torvgata og Havnegata i Bodø.

Som gjenreisingsbebyggelse utført av brente steders regulering (BSR) under annen verdenskrig er Bodø sentrum bymiljø av nasjonal interesse. Området har et nøkternt og funksjonelt uttrykk som var tidstypisk for den tidlige gjenreisningsbebyggelsen. I planen ligger også bruk av fondmotiv og siktakser, som kjennetegner det meste av gjenreisningen under BSR.

Reguleringsplanen er tegnet av arkitekt og professor Sverre Pedersen hvis byplansyn hvilte i klassisismen med gatefluktlinjer, bydannende rom og hovedsiktlinjer. Den nøkterne og funksjonelle

arkitektoniske uttrykket bebyggelsen fikk, er tidstypisk for den tidlige gjenreisningsarkitekturen og er med på å gi Bodø særpreg.

Ved lokaliseringen av viktige offentlige bygninger, ble terrenget utnyttet til å fremheve disse. Kirke, rådhus og Post- og telegrafbygget ble samlet og plassert på platået over sentrumsbebyggelsen. Rådhus- og kirketårnet ble videre fremhevet som fondmotiv ved enden av viktige sikteakser. Utsikt mot omkringliggende naturmiljø ble vektlagt i planleggingen.

Rådhuset, Post- og Telegrafbygget og Bodø Domkirke som omkranser rådhusplassen, er tegnet av arkitektene Gudolf Blakstad og Hjalmar Munthe-Kaas. Kirken fra 1956 er fredet og bygningen fra 1903 rett bak kirken, som huser Nordlandsmuseet, er under fredning.

Vern etter plan- og bygningsloven
Kirken med utomhusarealer omfattes av kommunens temakart for Kulturminner i sentrum med bestemmelser.

Andre relevante kulturminnefaglige forhold
Riksantikvarens bystrategi 2017-2020. Bystrategien gir blant annet anbefalinger om tilpasning i historiske bymiljøer framfor kontrastering. Fra strategien hentes følgende punkter:

• I NB!-områdene og andre bymiljøer av nasjonal og vesentlig regional verdi skal kulturmiljøene behandles som en helhet hvor nye tiltak bør innordne seg eksisterende bebyggelse. Nye tiltak skal videreføre områdets særpreg. Viktig i denne sammenhengen er byggehøyder og volum. God formgiving, materialvalg og farger er også svært viktig for å sikre samspill mellom gammelt og nytt.

• Verdifulle bygninger med historisk fasade og konstruksjon, og originale elementer som vinduer, dører, gerikter, fasadekledning og taktekkings- materiale, og bygninger som inngår som viktige elementer i et helhetlig bygnings- og gatemiljø, skal søkes bevart. Ved nødvendig fornyelse skal bygningselementer tilpasses husets opprinnelige byggestil og materialbruk.

Møte med Nordland fylkeskommune i Bodø Domkirke 25.04.2019.
I møtet ble første forslag til tilbygg til domkirken lagt fram, basert på et romprogram som kirken hadde utarbeidet for å møte sine behov for å være en aktiv arbeidskirke og behov for samlokalisering.

Nordland fk ved Geir Davidsen tok i sitt innlegg utgangspunkt i Riksantikvarens NB!-området for Bodø, som omfatter gjenreisingsarkitekturen og redegjorde for det «paradigmeskiftet» i holdning til innpasning av nytt i vernede områder, med vekt på tilpasning framfor kontraster slik det framkommer i Ras nye bystrategi.

Videre gikk Davidsen gjennom fredningsbestemmelsene for Bodø domkirke. Fredningen gjelder eksteriør, interiør og alt rundt bygget ut til gata. Det inkluderer også bunkeren. Utgangspunktet for diskusjonen er derfor begrunnelsen for og verdiene som ligger bak fredningsvedtaket. Tiltak må ligge innenfor disse intensjonene. Det gjelder både utvidelse og ombygging.

I prosessen rundt fredningen var muligheten for tilbygg berørt. Fylkeskommunen stiller seg positive til forslaget fra Blakstad og Munthe-Kaas fra 1974.

Ut fra dette er oppgaven å begrense utvidelsen og få best mulig utnyttelse av de rommene man har.

I den etterfølgende diskusjonen ble det stilt spørsmål ved hva som menes med at prosjektet fra 1974 er akseptabelt; gjelder det størrelsen og er det absolutt, og gjelder det også utformingen? Svaret fra fylkeskommunen er at det gjelder volum, ikke utforming og ikke nøyaktig størrelse.

Mail fra Nordland Fk ved Egil Murud 04.06.2019 vedr spørsmål om det kommer en kulturminnefaglig vurdering

«Foreløpig kan vi i alle fall gi signaler om at vi skiller sterkt mellom kirkerommene, inklusive konfirmantsalen og menighetssalen på den ene siden og kontor / boligfløyen på den andre. Vi ønsker vel også å vurdere krypten nærmere. Vi vil være positive til at kontor / boligfløyen kan bygges om innvendig, om nødvendig i sterk grad. Det samme gjelder kjellerrommene utenom krypten. Vi vil også være positive til at det kan anlegges en inngang til kjellerarealene under menighetssalen, om det skulle være aktuelt.

Vi skal sammenfatte det vi mener kulturminnefaglig og oversende dere dette mer formelt så snart som mulig.

Når det gjelder NB!-registeret, er det ikke dette i seg selv som er viktig, men Riksantikvarens nye bystrategi som kom i mars 2017. Her stiller Riksantikvaren krav til kulturminneforvaltningen om at NB!-register skal følges opp nøye. I «vår» sak er det nok allikevel viktigst at kirken er fredet etter kulturminneloven. Det er de strengeste kravene som både dere og vi må forholde oss til.»

Arkitektskaps utgangspunkt for utarbeidelse av alternativ 1b, 2 og 3
Med bakgrunn i de tilbakemeldinger Nordland Fk ga til det første alternativet (1a) som ble utarbeidet for tilbygg til kirken og presentert i møtet 25.4.19, har Arkitektskap utarbeidet tre nye alternativer for ombygging og tilbygg til kirken.

Alternativ 1a viser løsning presentert i møte den 25.04.2019

Alternativ 1b er som alternativ lik 1a men der romfunksjonene til kirkelig fellesråd er fjernet

Alternativ 2 tar utgangspunkt i at det ikke oppføres noe tilbygg, men at romprogrammet testes ut på tilgjengelige arealer innenfor dagens bygningsmasse.

Alternativ 3 tar utgangspunkt i at kirken får et tilbygg med en utstrekning på 20x9 meter som vist i arkitektene Blakstad og Munthe-Kaas' prosjekt fra 1974, og som ble revidert fram til 1978. Tegningene fra 1978 viser en bygning i en etasje pluss underetasje med et fasadeuttrykk tett opp til arkitekturen i eksisterende kontorfløy. Forslaget fra 1978 viser flere ulike planløsningsforslag og forslag til inngangspartier, men er relativt identiske mht utformingen av fasadene mot gata.

Romprogrammet i alternativ 3 testes ut på tilgjengelige arealer gitt muligheter for et tilbygg i en etasje med underetasje. For å utnytte brukspotensialet i tilbyggets underetasje foreslås terrenget utgravd til et amfi mellom tilbygget og kirkeskipet.

Felles for Alternativ 2 og 3 er at alternativene, i tråd med innspillene fra Nordland Fk, tar utgangspunkt i at interiører i Menighetsalen og Konfirmantsalen ikke skal endres.

Begge alternativer legger også til grunn at det er et betydelig handlingsrom for endringer i kontor/boligfløy og i sekundære rom i kjeller, også dette i tråd med tilbakemeldinger fra Nordland Fk. Dette er arealer som har vært gjenstand for moderniseringer/oppussinger og der materialkvaliteter og den arkitektoniske kvaliteten på oppføringstidspunktet ikke ble tillagt samme vekt og betydning som i kirken forøvrig. Eksisterende terrazzotrapp og terrazzogulv i vestibylen i kontorfløyen er likefullt tidstypisk i sin materialbruk og vil bli vurdert bevart som det er i dag.

Krypten er i begge forslagene foreslått tatt i bruk som aktivitetslokaler. I utgangspunktet tas Krypten i bruk slik rommet er i dag. Men vi er usikre på om dagens overflater, belysningsarmaturer osv er originale. Mye tyder på at dagens innredning er fra 1980-tallet. Dette må avklares nærmere. Dersom det er behov for å dele av Krypten i mindre rom, mener vi dette kan gjøre med temporære lettvegger, der Krypten lett lar seg tilbakeføre ved behov og uten at verneverdier går tapt.

Tilbygg. En sentral drøfting ift videre prosjektutvikling er kirkens tålegrense for et tilbygg. Plassering, volum og plassering er elementer i en slik drøfting.

Nordland Fk har signalisert at en utstrekning på et tilbygg i tråd med opprinnelige arkitekters forslag fra 1970-tallet kan vurderes positivt. Vår vurdering av dette tilbyggforslaget er at det ivaretar lesbarhet og opplevelsen av kirken på en god måte. Tilbyggets foreslåtte grunnplan på 9x20 meter gir fri sikt til hele kirkeskipet fra krysset Professor Schyttes gate/Prinsens gate og foreslåtte lengde gir kontorfløyen en symmetri om en akse i konfirmantsalens karnapp mot Prinsens gate. Sett fra kirkens hovedinngang vil et slikt tilbygg kunne innordne seg kirkens hovedvolum, og i liten grad forringe opplevelsen av kirkens arkitektur og form.

I alternativ 3 er fotavtrykket fra 1978 **uten** utbygg langs Menighetssalen lagt til grunn, da dette utbygget i skissene fra Blakstad og Munthe-Kaas dekker ett av salens vinduer, noe vi fraråder av vernehensyn.

Sidefløyens fasade mot sydvest i dagens situasjon oppleves, med sin avslutning mot Prinsens gate med kjøkken og bi-inngang, som den minst bearbeidede og en helt sekundær del av kirkebyggets arkitektur. Den delen av kirkens grønne uterom som ligger langs sidefløyens sydvestre har også karakter av bakside. Sidefløyens arkitektur og det sekundære preget kan kanskje sies å underbygge domkirkens historikk som en formålsbygget arbeidskirke, men et tilbygg til kontorfløyen, som vist i forslaget fra 1978, mener vi ikke forringer en slik lesbarhet eller forståelse av det flerfunksjonelle ved domkirken.

Et tilbygg med plassering og utstrekning som vist på tegninger fra 1978, med god tilpasning, kan berike og aktivere denne delen av kirken og uterommet, samtidig som ønskede funksjoner viderefører og forsterkeer domkirkens funksjon som arbeidskirke.

Vi foreslår også å plassere inngangspartiet omtrent i aksen for museumsbygningen på motsatt side av Prinsens gate. Med et slikt grep kan Prinsens gate på en bedre måte enn i dag aktiveres, og man kan få til en dialog mellom det gamle museumsbygget og kirken, noe som i liten grad er tilfelle i dag.

Alternativ 3 er å betrakte som en prinsippløsning og tar ikke stilling til fasadeutforming, materialbruk, detaljering osv. Dersom et tilbygg som volum betraktet kan aksepteres av antikvariske myndigheter så vil graden av kontrastering til, eller underordning av eksisterende kirkebygning måtte drøftes nærmere.

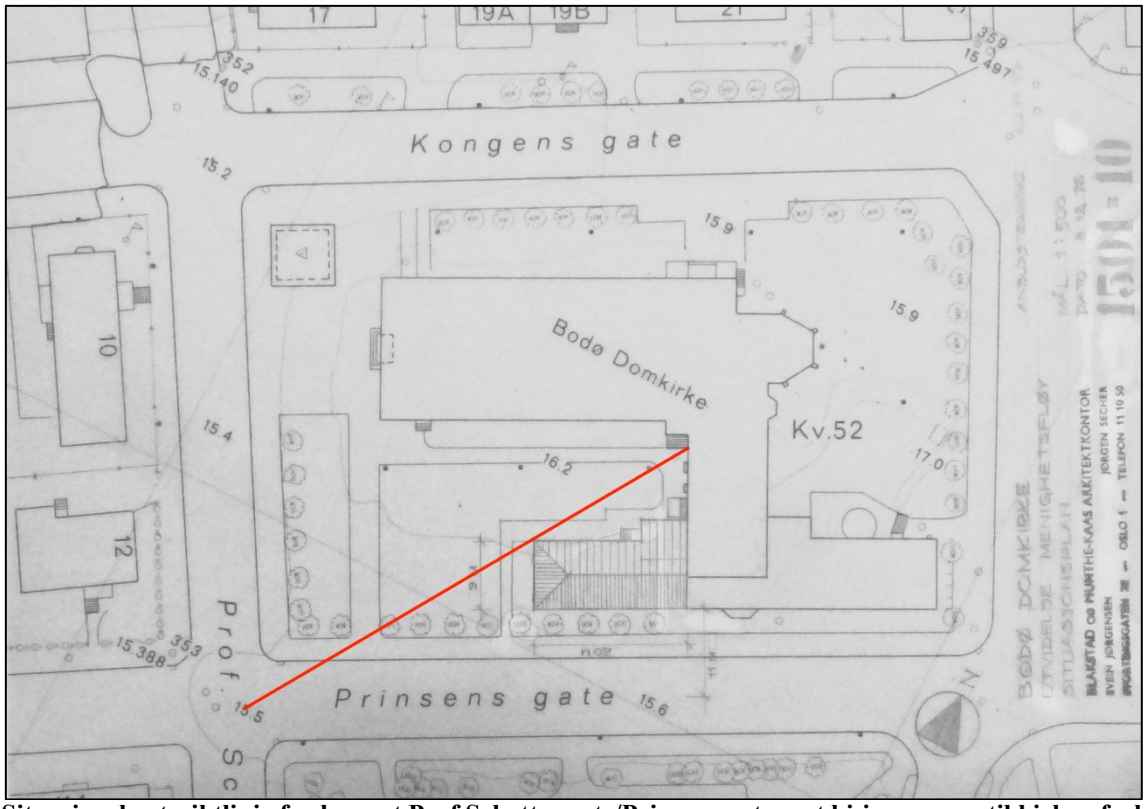

Situasjonskart, siktlinje fra krysset Prof Schyttes gate/Prinsens gate mot bi-inngangen til kirken forbi tilbygget er inntegnet.

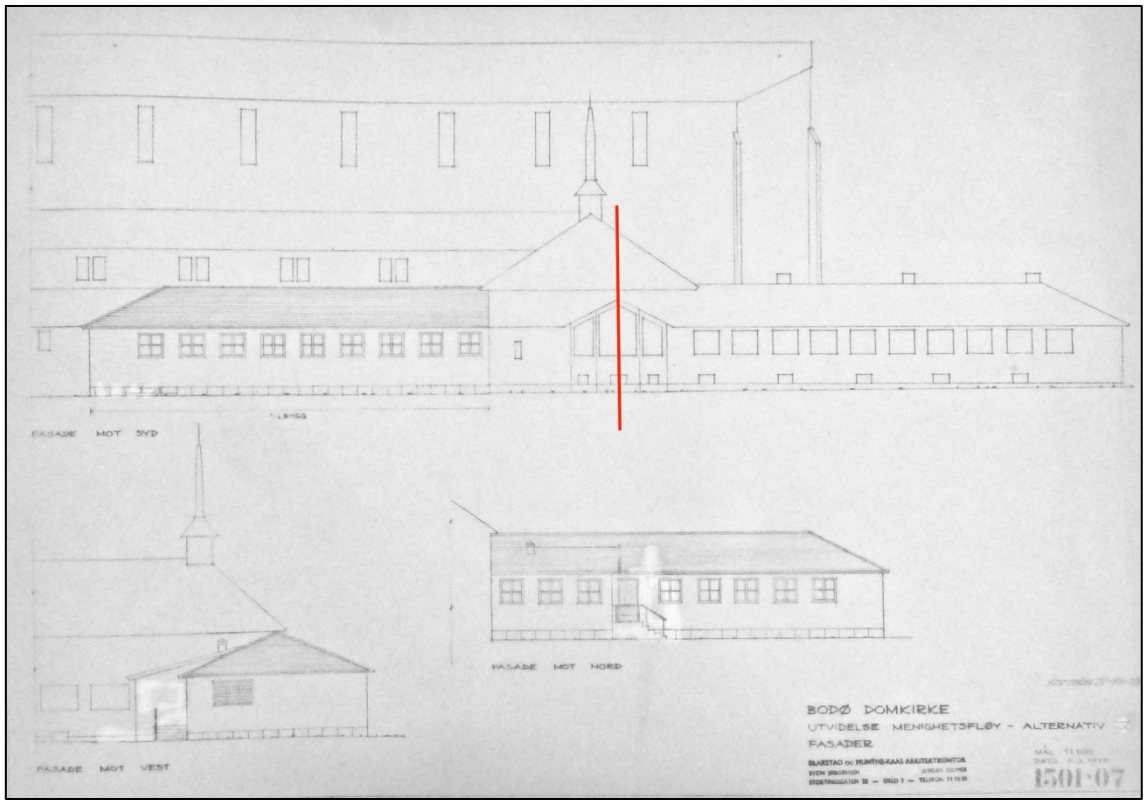

Fasadeoppriss med symmetriakse inntegnet.

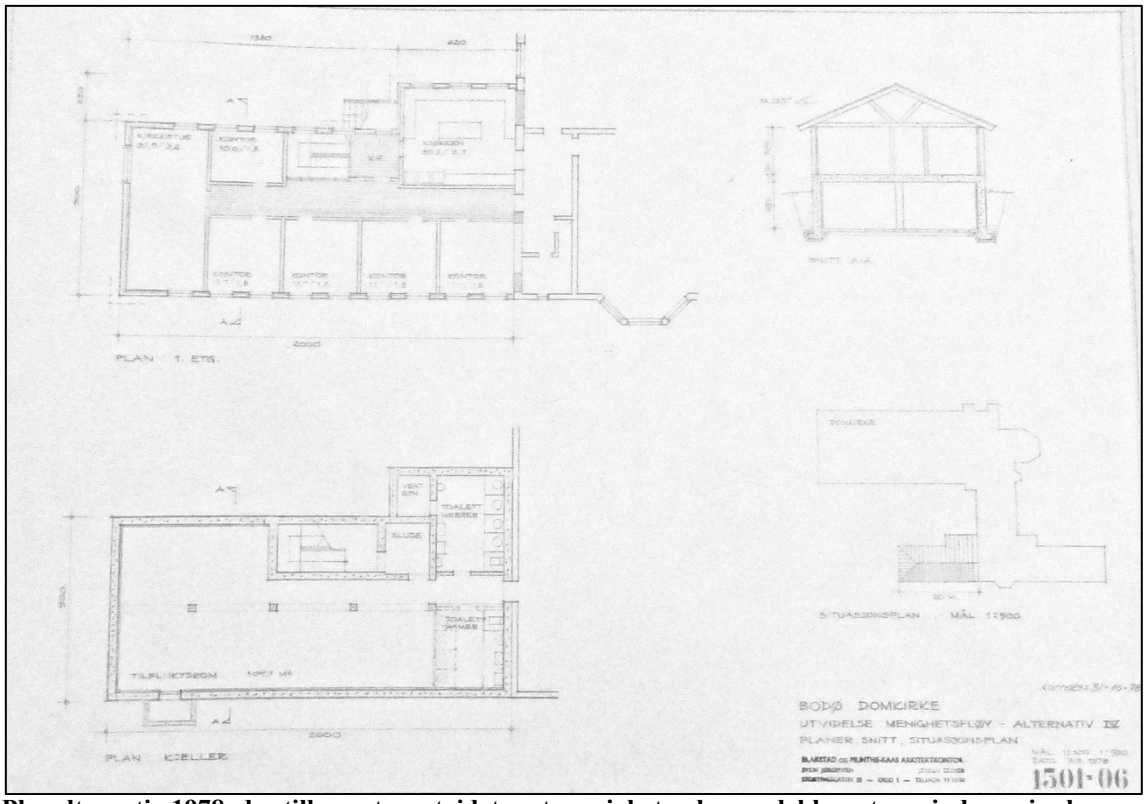

Planalternativ 1978, der tilbygget er utvidet mot menighetssalen og dekker et av vinduene i salen.

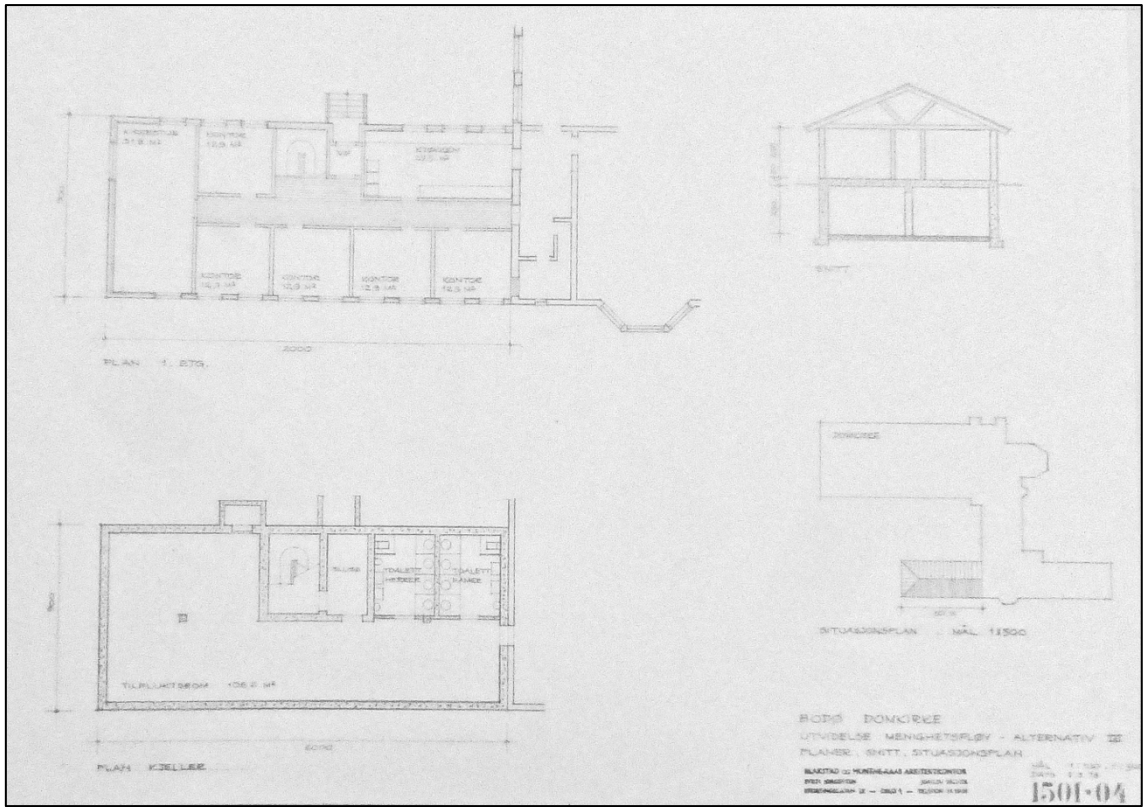

Planalterntiv1978, alternativ løsning med inngang trukket vekk fra menighetssalen.

Foto 1960, Kirken sett fra krysset Prof Schyttes gate og Prinsens gate. Kilde Nordlandsmuseet

Kirken sett fra hovedadkomsten med sidefløyen i bakgrunnen til høyre. Foto Arkitektskap

Foto som viser parkarealet mellom kirkeskipet og Prinsens gate. Foto Arkitektskap

Foto som viser parkarealet langs sidebygningen inn mot kirkens bi-inngang. Foto Arkitektskap

Foto som viser søndre ende av sidefløyen som blir direkte berørt av tilbygget. De to små vinduene og døra til høyre er inn til kjøkkenet. Foto Arkitektskap

Volumskisse som viser et tilbygg med samme dimensjoner som forslaget fra 1970-tallet. Tegning Arkitektskap

ALTERNATIVANALYSE

Historikk

Dette er en alternativanalyse og det er derfor viktig å presisere at de presenterte forslagene er et utvalg av flere veier å gå. Viste løsninger ivaretar i ulik grad viktige hensyn som vern, opplevelsen av domkirken som kirke og kulturminne, forholdet til omgivelsene, aktivisering av uteområdet og en tilgjengelig og synlig adkomst.

Det har samtidig vært viktig for oss at forslagene baserer seg på omforente premisser og forutsetninger for å sikre oss at foreslått løsning ivaretar de ønsker og behov som brukerne måtte ha.

Etter vår presentasjon av mulighetsstudien den 25.04.2019 kom det en rekke tilbakemeldinger fra kulturminnemyndighetene med sterke signaler om at forslaget måtte reduseres.

Konklusjonen etter presentasjonen var derfor at det skulle utarbeides en alternativanalyse som belyser flere scenarier i tillegg til det som ble presentert i mulighetsstudien. Romprogrammet er i løpet av arbeidet med alternativanalysen revidert og tilpasset de enkelte forslagene.

Følgende alternativer utredes (jmfr. tilbud dat.22.06.2019):

1a. Alternativ presentert i møte den 25.04.2019
1b. Som alternativ 1a. men der romfunksjonene til Kirkelig fellesråd er fjernet
2. Hvor mye av romprogrammet kan innpasses innenfor eksisterende bygningsmasse ved ombygging innenfor vernets rammer. (*Her må kirken være med å godkjenne hvilke funksjoner som er viktigst å beholde*)
3. Som Alt.2 + tilbygg innenfor rammene av utvidelsesforslag fra 1974

Vi har i samarbeid med brukerne utarbeidet romprogram som danner underlaget for alternativ-analysen. Romprogrammet vil variere noe mellom forslagene da disse legger opp til ulik grad av utvidelse.

Løsningsforslagene/ alternativene er fremstilt på diagramnivå i form av fargekodede soner som representerer de ulike funksjonene. For å illustrere de volummessige konsekvensene av romprogrammet har vi lagt ved en volumstudie med tilsvarende fargekoder som på planen. Alle illustrasjoner er abstrahert i tråd med stadiet i prosessen.

Romprogrammet for alternativ 2 og 3 er redusert noe ift. alternativ 1a og 1b. Dette er gjort etter en helhetsvurdering og for å unngå at behovet for nytt tilbygg skal gå ut over størrelsen på forslaget fra 1974. Det er fortsatt et ønske om å finne plass til kirkelig fellesråd sine lokaler men vurderes ikke som et absolutt krav.

Ved beregning av BTA har vi tatt høyde for en B/N-faktor på 1,5 fordelt på alle arealer. Enkelte romsoner som typisk auditorium vil ha en mindre faktor og lokaler med små øvingsrom vil kunne overstige denne. Dette må uansett beregnes mer nøyaktig i en senere fase.

Romprogram og arealer for de enkelte alternativene (se vedlegg1):

Alternativ 1a representerer et romprogram som hensyntar alle oppdragsgivers ønsker både mht. funksjon og størrelse.

Alternativ 1b er redusert med arealene for Kirkelig Fellesråd (157m2 BRA).

For Alternativ 2 og 3 er «krypten» (ca. 115m2 BRA) gjort tilgjengelig. Det forutsetter at tiltak gjort i denne sonen er reversible jmfr. vernehensynet. I tillegg ble det etter møte den 17.10.2019 gjort noen reduksjoner i romprogram; Foajè – 125m2, Kontor store – 21m2, Auditorium – 60m2. Dvs en reduksjon på 206m2 BRA.

I Alternativ 2 holder vi oss innenfor eksisterende bygningsmasse. Det betyr at vi ikke klarer å oppfylle ønsket romprogram tilsv. som for Alternativ 3. Her må møtelokalfunksjonen/ foajè reduseres med ca. 260m2 BRA.

I Alternativ 3 etableres det et tilbygg på 360m2 BTA (240m2 BRA) over to etasjer. Det betyr at vi får plass til romprogrammet slik det nå foreligger (se vedlegg 1). Det forutsetter at vi senker uterommet mellom tilbygget og kirkens hovedskip for å få nok dagslys inn på plan-U.

Opplysninger om eiendommen og gjeldende planbestemmelser
Eiendom - Gnr/Bnr – 138/4533
Arealformål – Offentlig eller privat tjenesteyting
PlanId – KPA2018 (vedtatt 14.06.18)

ALTERNATIV 1A.

Romprogram Alt. 1a

Foaje (Adkomstområde) inkl. felles servicetorg	175m2 BRA
Kontorer for egen stab.	156m2 BRA
Kontorer for Bodø kirkelige fellesråd	157m2 BRA
Møtelokaler/ Kantine / Auditorium	390m2 BRA
Øvingslokaler/ Aktivitetslokaler	190m2 BRA
Lager	110m2 BRA

Organisering av funksjoner
Vi har valgt å legge hovedtyngden av nybyggbehovet i en 2-etasjes fløy langs Prinsensgate (se Fig. 1). Denne delen av domkirkens uteområde er åpen, sør-vest vendt og muliggjør en styrking av forbindelsen mot Nordlandsmuseet.

I denne 2 etasjers fløyen har vi valgt å plassere kontorer for staben på plan-1. og møtelokaler, kantine samt auditorium i en delvis nedsenket plan-U. med full fasadehøyde inn mot et indre uteområde.

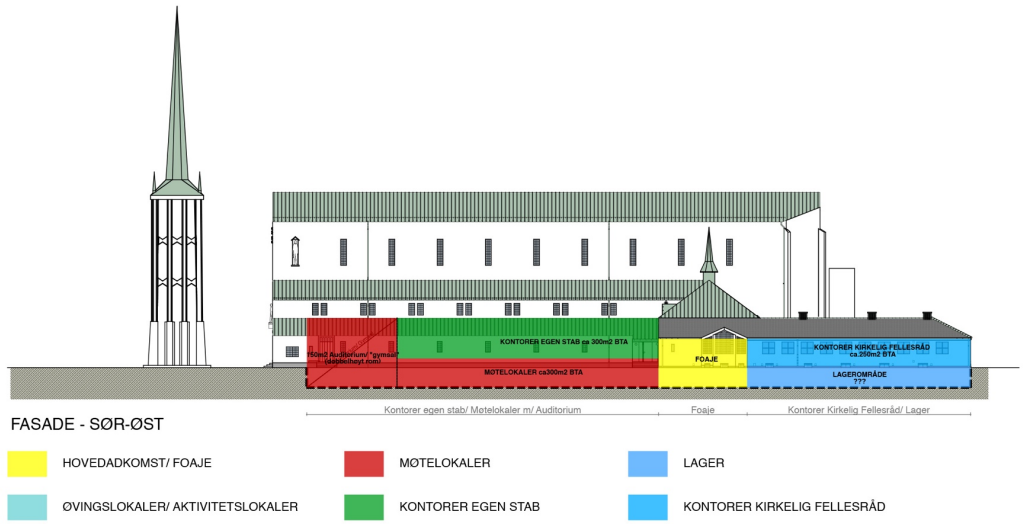

Fig. 1

I det som er dagens konfirmasjonslokale (plan-1) og lagerlokalene i etasjen under har vi lagt hovedadkomsten med foajeområde. Dette området går over to etasjer for å sikre god tilgang til alle byggets funksjoner fra et og samme område. Her etableres alt av vertikalkommunikasjon for å kunne ta opp ulike nivåforskjeller og på den måten ivareta kravet til universell utforming.

Alle anleggets hovedfunksjoner knytter seg direkte til foajeen som fungerer som en dreieskive og megler i overgangen til resten av bygget.

Fojaè – Hovedadkomst
Dagens konfirmasjonssal på plan-1 samt lokalene under (plan-U) ligger sentralt plassert i det nye anlegget og foreslås omgjort til foaje/ hovedadkomst i ny løsning (se Fig. 2). Sonen representerer hjertet i det nye «kraftsenteret» og ligger strategisk til ift byggets ulike funksjoner. Her plasseres hovedtrapp og heis for å sikre universell tilgjengelighet samt servicetorg hvor besøkende og andre kan henvende seg. Den sentrale beliggenheten styrker leseligheten og forenkler tilgjengeligheten til resten av anlegget.

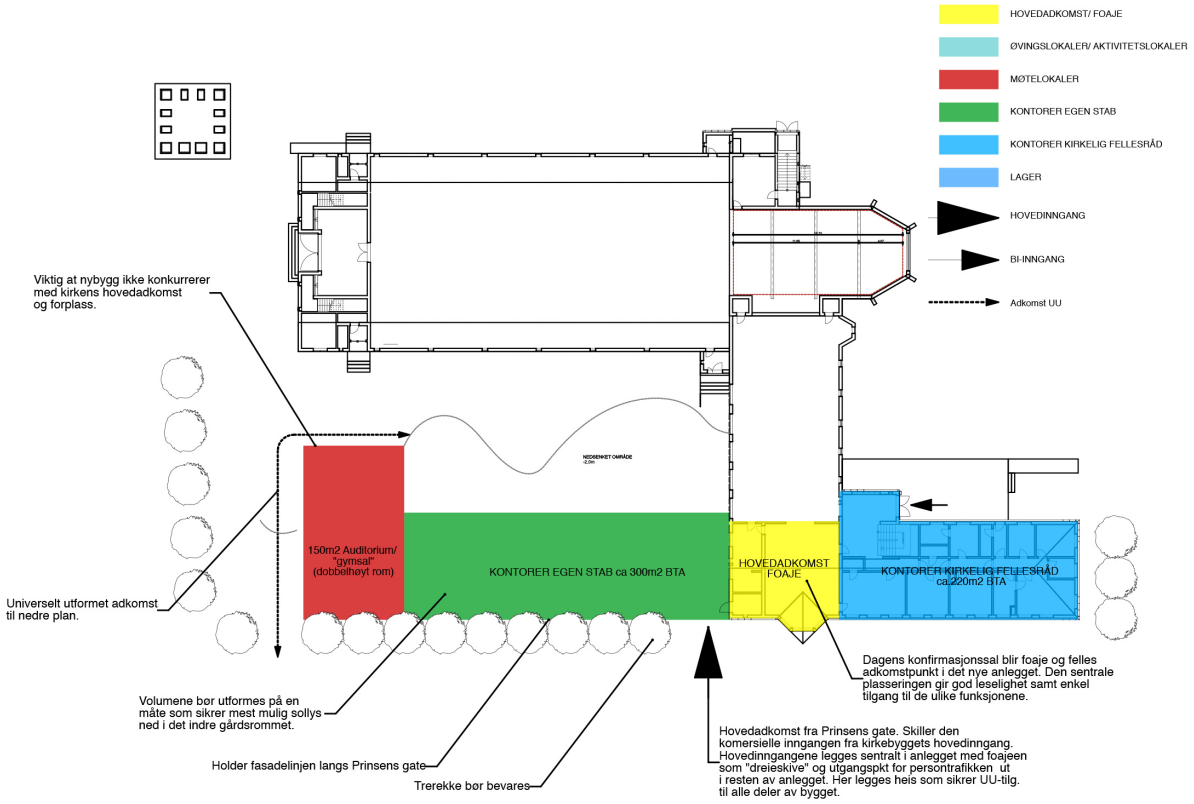

Fig. 2

Kontorer egen stab
Legges til plan-1. i ny fløy (sør-vest fløy). Her har man mulighet til godt med dagslys og utsyn samt mulighet til å tilrettelegge for både cellekontorer og åpent landskap, evt. kombinasjoner av disse. Plasseres i direkte tilknytning til foaje.

Bodø Kirkelige Fellesråd
Lokalene til Bodø Kirkelige fellesråd legges til dagens kontorlokaler (plan-1). Her har man gjennom eksisterende vinduer i fasaden forholdsvis god tilgang på dagslys og utsyn. Direkte adkomst fra Foajeområdets plan-1.

Møtelokaler
Møtelokalene (sør-vest fløy) legges på nedre plan med direkte adkomst til nedsenket uteområde. I forlengelsen av møteromslokalene inkl./kantine plasseres auditoriet som er et åpent rom over to etasjer med direkte-adkomst til møteromsavdelingen på nedre plan. Om man ønsker kan auditoriet innredes med teleskop-tribune som vil kunne gi større fleksibilitet i bruken (feks. fysisk aktivitet).

Øvingslokaler/ Aktivitetslokaler
I likhet med Lagerfunksjonen er det for denne romfunksjonen begrenset krav til dagslys og utsyn og de plasseres derfor på plan-U i eksisterende lokaler (se Fig. 3). Øvingsrommene legges i direkte forbindelse med Foajeens nedre plan.

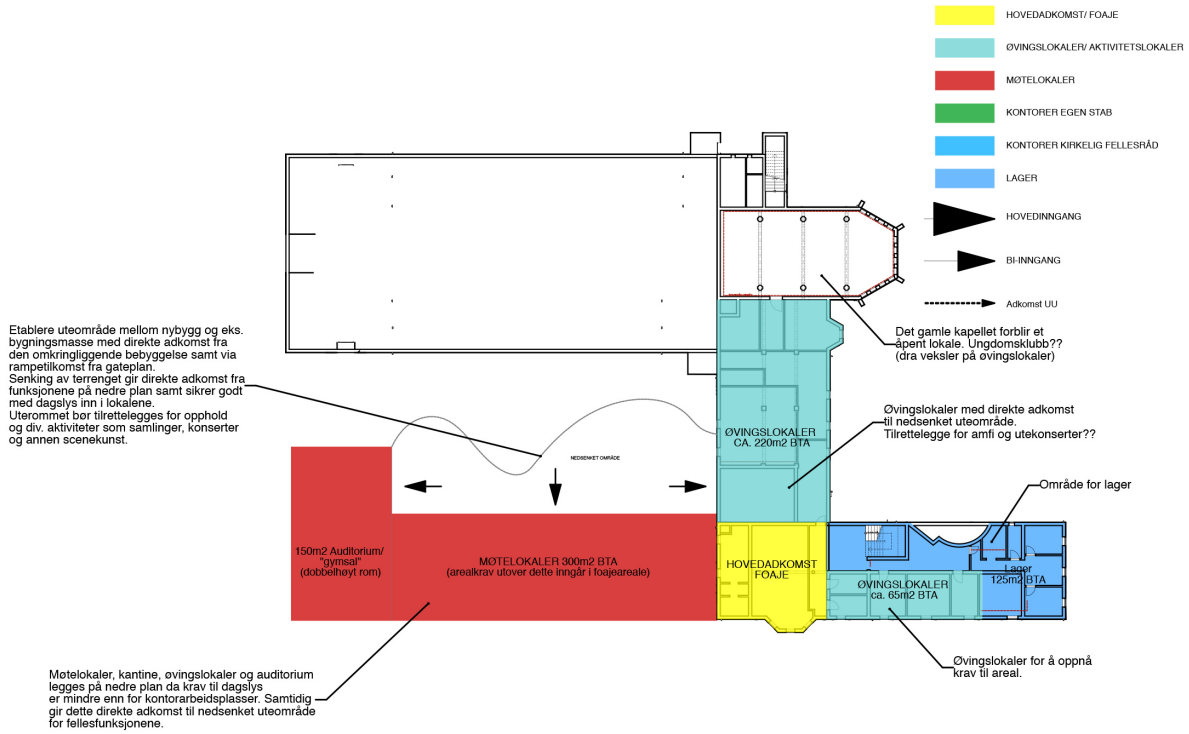

Fig. 3

Lager
Denne sonen har ikke behov for dagslys og utsyn og legges derfor på plan-U. i eksisterende kontorfløy (blå sone). Samtidig ligger den tett på foajeområdet og vil være lett tilgjengelig for alle brukerne av anlegget.

ALTERNATIV 1B.

Romprogram Alt. 1b

(Kontorer for Bodø kirkelige fellesråd utgår)	
Foaje (Adkomstområde) inkl. felles servicetorg	175m2 BRA
Kontorer for egen stab.	156m2 BRA
Møtelokaler/ Kantine / Auditorium	390m2 BRA
Øvingslokaler/ Aktivitetslokaler	190m2 BRA
Lager	110m2 BRA

Dette alternativet er tilsvarende Alt.1a med unntak av arealene til Kirkelig fellesråd som utgår i dette alternativet (ca 200m2 BTA).

Ved å fjerne arealene til Bodø Kirkelig Fellesråd benytter vi disse lokalene til møteroms funksjoner og kontorer til egen stab. Det betyr at vi reduserer tilbygget med ca. 200m2 BTA, ellers er løsningen som i 1a (se Fig. 4-6).

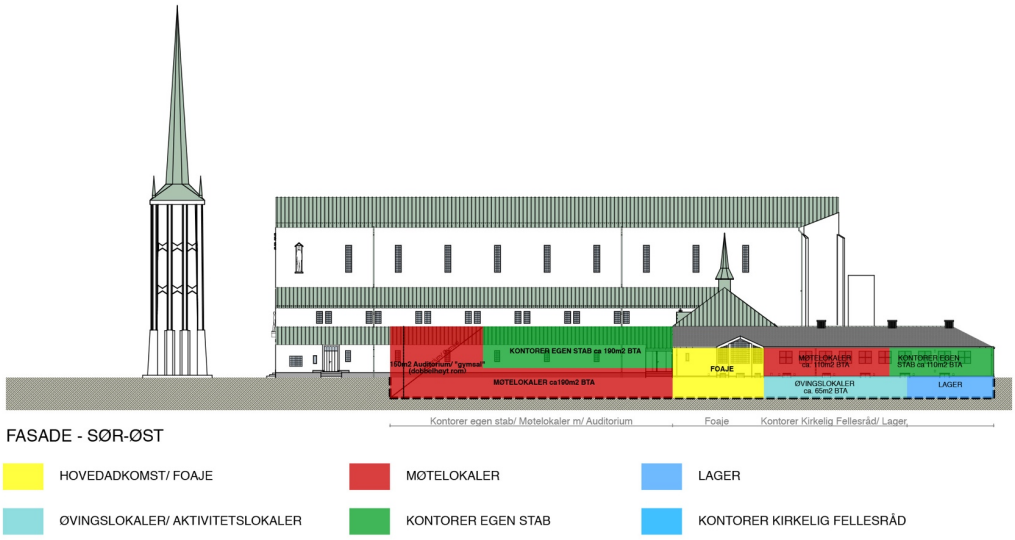

Fig. 4

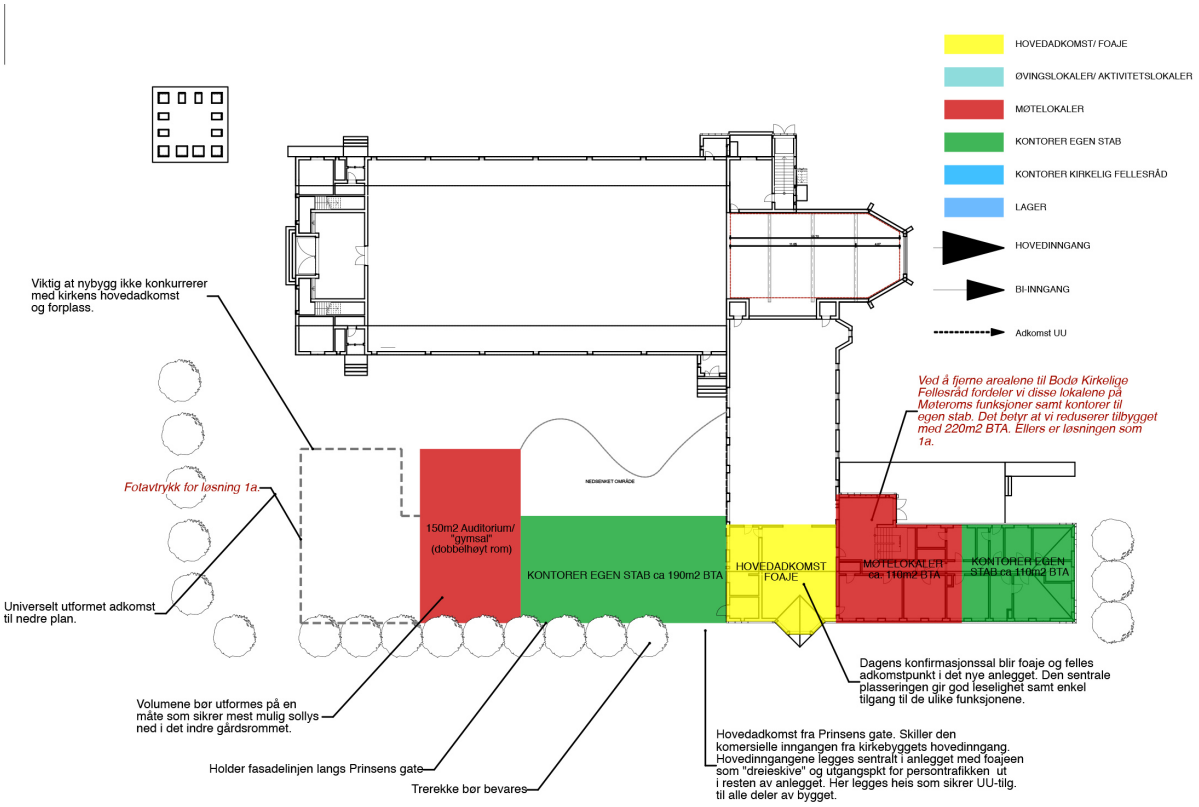

Fig. 5

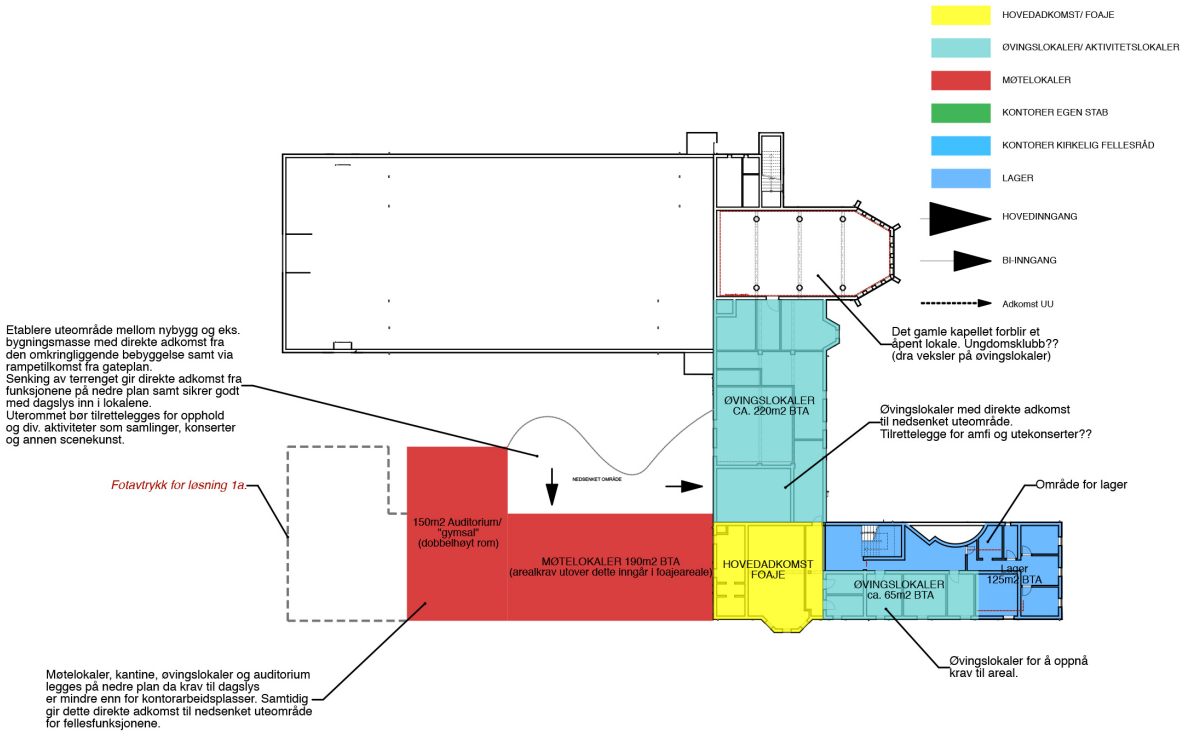

Fig. 6

ALTERNATIV 2.

Romprogram Alt. 2

Viser til gjennomgang av romprogrammet (se alternativ 3) som viser følgende behov:

Foaje (Adkomstområde) inkl. felles servicetorg	50m2 BRA
Kontorer for egen stab.	135m2 BRA
Møtelokaler/ Kantine / Auditorium	330m2 BRA
Øvingslokaler/ Aktivitetslokaler	190m2 BRA
Lager	110m2 BRA

Konklusjon

Den eneste sonen som kan bygges om på plan-1 er dagens kontorfløy. Det er derfor naturlig at stabens egne kontorer plasseres her for å kunne ivareta kravet til dagslys for permanente arbeidsplasser. Resterende ombyggingsområder ligger på plan-U i det som er mørke lokaler (begrenset tilgang til dagslys).

Øvingslokaler/ aktivitetslokaler samt lager får vi plassert i sin helhet på plan-U. (se fig. 9). Overskytende arealer (120m2 BRA) på dette planet kan brukes til møtelokalfunksjoner samt foajè som ikke eller i mindre grad er avhengig av dagslys. Dette må uansett vurderes nærmere i en senere fase.

For å oppfylle romprogrammet i dette alternativet mangler det **ca .250m2 BRA**

Organisering av funksjoner

I dette alternativet holder vi oss innenfor eksisterende bygningsmasse og vernets rammer.

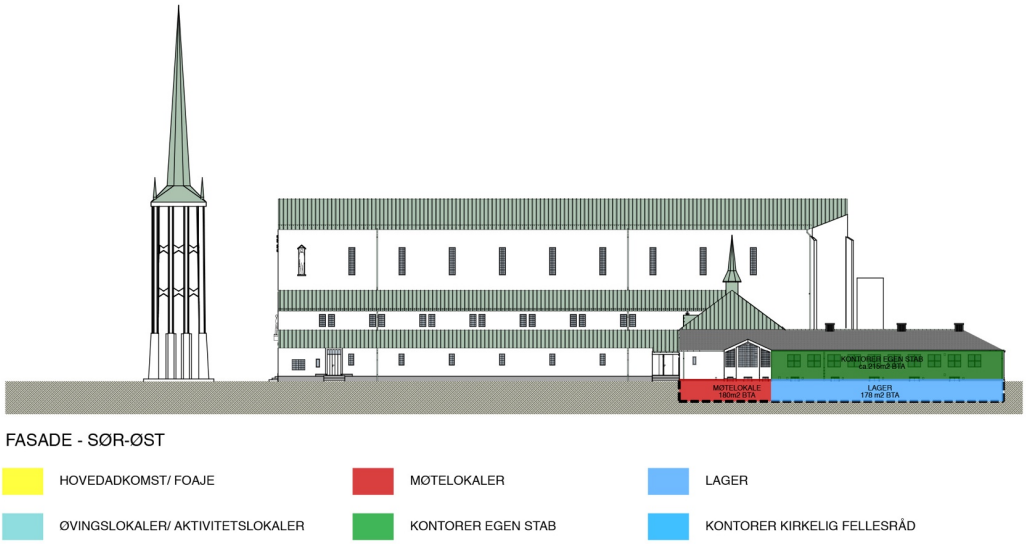

Fig. 7

Fojaè – Hovedadkomst
Hovedadkomsten blir som i dag i det innvendige hjørnet mellom kontorfløy og menighetssal. For å tilfredstille universell tilgjengelighet må det etableres heis i forbindelse med hovedinngangen (se fig. 8). I tillegg er det adkomst via trapp fra Kongens gate i nord-vest.

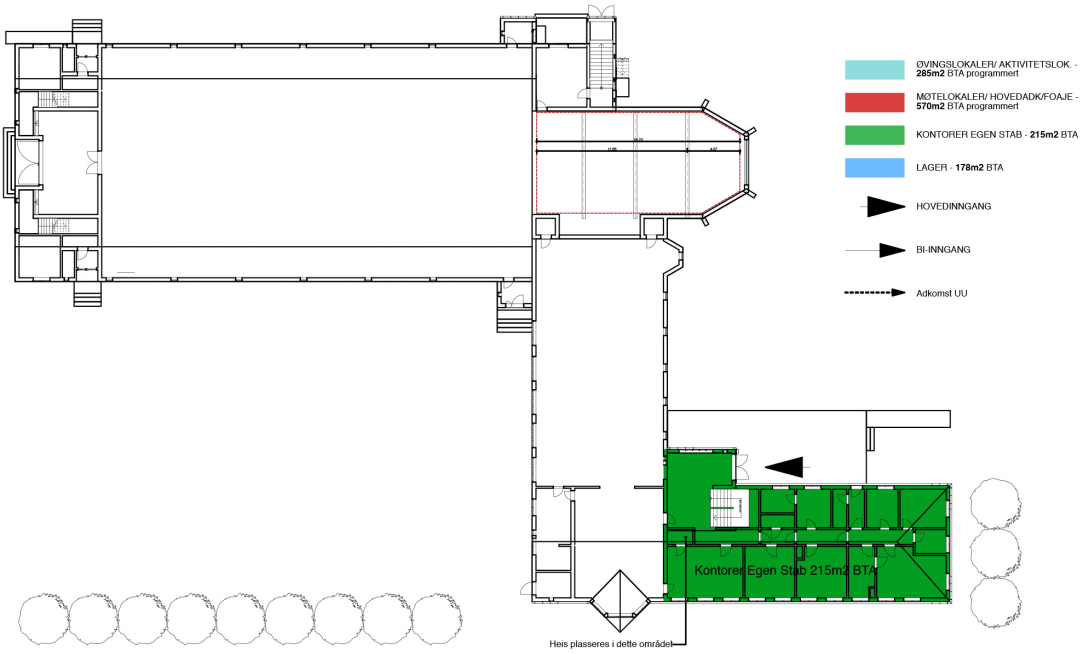

Fig. 8

Kontorer egen stab
Legges til plan-1. i dagens kontorfløy (sør-øst). Her har man god tilgang til dagslys og utsyn gjennom eksisterende vinduer samt mulighet til å tilrettelegge for både cellekontorer og åpent landskap, evt. kombinasjoner av disse.

Bodø Kirkelige Fellesråd
Denne funksjonen utgår i dette alternativet.

Møtelokaler/foaje
Disse lokalene legges på plan-U i området under konfirmasjonssalen (se Fig. 9) og delvis under menighetssalen. Plan-U er mørke lokaler og det er derfor naturlig å plassere funksjoner som ikke krever dagslys i denne etasjen. Øvingslokaler og lager passer godt i disse områdene. Det er likevel ca. 180m2 BTA «til overs» som da kan benyttes til møtelokaler/ foaje som i mindre grad har behov for dagslys.

Øvingslokaler/ Aktivitetslokaler
I likhet med Lagerfunksjonen er det ikke påkrevd med dagslys og utsyn for denne type rom og de plasseres derfor i plan-U i eksisterende lokaler (se fig. 9). Til forskjell fra alternativ 1a og 1b tar vi også i bruk «Krypten» i dette alternativet men det forutsetter at eventuelle tiltak er reversible og ikke i strid med vernebestemmelsene.

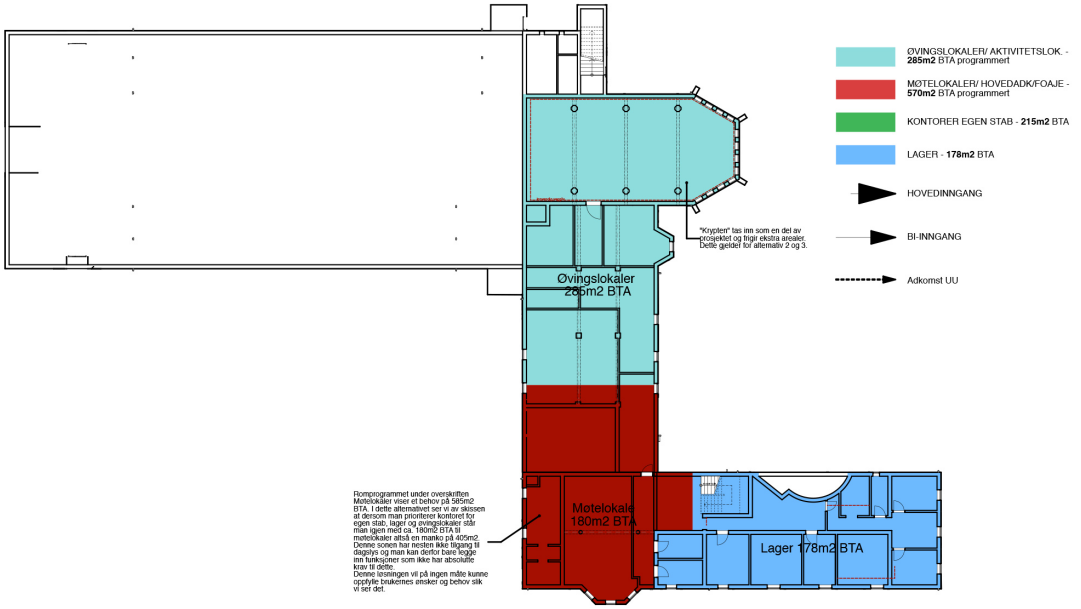

Fig. 9

Lager
Denne sonen har ikke behov for dagslys og utsyn og legges derfor på plan-U. i eksisterende kontorfløy (blå sone). Samtidig ligger den tett på foajeområdet og vil være lett tilgjengelig for brukerne av anlegget.

ALTERNATIV 3.

Romprogram Alt. 3
(Kontorer for Bodø kirkelige fellesråd utgår, tilbygg tilsv. forslag fra 1974)

Foaje (Adkomstområde) inkl. felles servicetorg	50m2 BRA
Kontorer for egen stab.	135m2 BRA
Møtelokaler/ Kantine / Auditorium	330m2 BRA
Øvingslokaler/ Aktivitetslokaler	190m2 BRA
Lager	110m2 BRA

Organisering av funksjoner
I dette alternativet foreslår vi et tilbygg tilsvarende utvidelse (9,0 x 20m) foreslått i 1974 av samme arkitekter som i sin tid tegnet Domkirken. Prosjektet ble aldri realisert men viser et tilbyggsomfang som etter vår mening ikke forstyrrer den historiske opplevelsen av domkirken. Tilbygget er en forlengelse av dagens kontorfløy hvor gesimslinje og takform videreføres. Øvrige tiltak innenfor eksisterende bygningsmasse vil i likhet med Alt 2. hensynta vernets rammer.

Ved å beholde takform og gesimslinje sikrer man i stor grad den historiske konteksten (se fig. 10). For å forankre prosjektet i samtiden bør man etter vår mening åpne for alternativ materialbruk, grad av transparens og andre arkitektoniske virkemidler i det videre arbeidet.

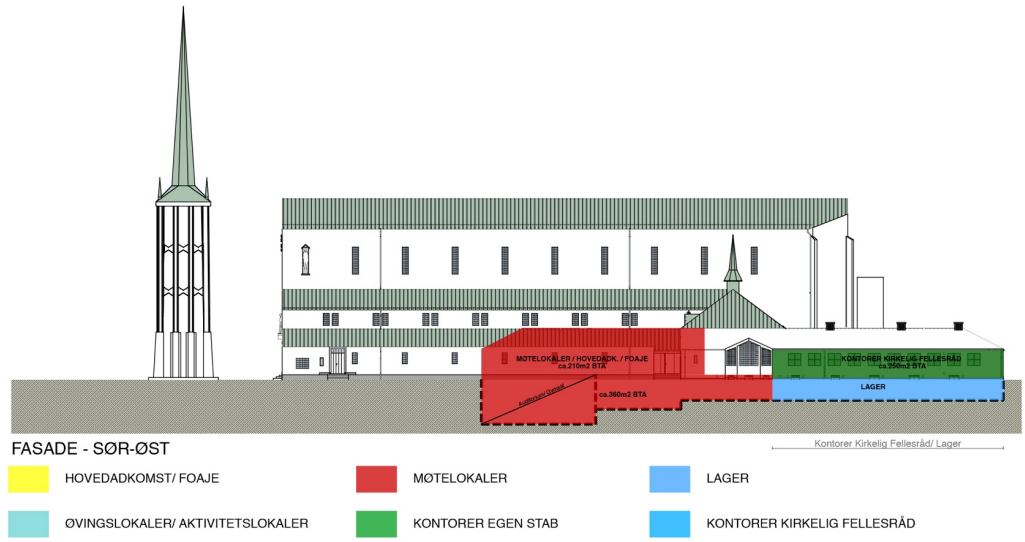

Fig. 10

Fojaè – Hovedadkomst
Hovedadkomsten plasseres på samme sted som i alt 1a. fra Prinsensgate i overgangen nytt og gammelt (se Fig. 11). Til forskjell fra Alt 1a. benyttes ikke konfirmasjonssalen til foaje/ vrimleområde grunnet vernehensyn og flyttes derfor ned på plan-U under konfirmasjonssalen. Sonen representerer hjertet i det nye «kraftsenteret» og ligger strategisk til ift byggets ulike funksjoner. I dette området plasseres hovedtrapp og heis for å sikre universell tilgjengelighet samt servicetorg hvor besøkende og andre kan henvende seg. Den sentrale beliggenheten styrker leseligheten og forenkler tilgjengeligheten til resten av anlegget (se Fig. 11)

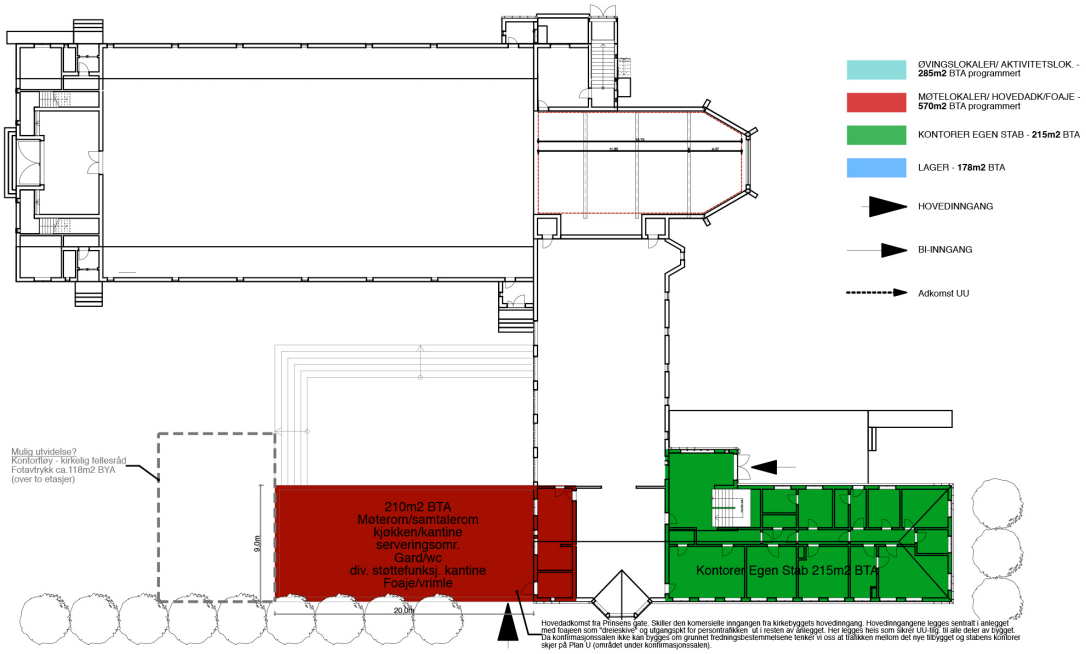

Fig. 11

Kontorer egen stab
Legges til plan 1. i dagens kontorfløy (sør-øst). Her har man forholdsvis god tilgang på dagslys og utsyn samt mulighet til å tilrettelegge for både cellekontorer og åpent landskap, evt. kombinasjoner av disse.

Bodø Kirkelige Fellesråd
Denne funksjonen utgår i dette alternativet.

Møtelokaler/foaje
Disse lokalene legges på plan-1 og plan-U i det foreslåtte tilbygget samt at det griper inn i eksisterende bygg på plan-U i området under konfirmasjonssalen og delvis under menighetssalen. For å sikre den delen av møtelokalene som strekker seg inn under konfirmasjonssalen og menighetssalen tilgang til dagslys foreslår vi å åpne opp deler av fasaden ut mot det utvendige atriet (se fig. 12)

Øvingslokaler/ Aktivitetslokaler
I likhet med Lagerfunksjonen er det ikke påkrevd med dagslys og utsyn for denne type rom og de plasseres derfor i plan-U i eksisterende lokaler (se fig. 12). Til forskjell fra alternativ 1a og 1b tar vi i dette alternativet også i bruk «Krypten». Det forutsetter at tiltak som gjøres innenfor «krypten» er reversible og ikke i strid med vernebestemmelsene.

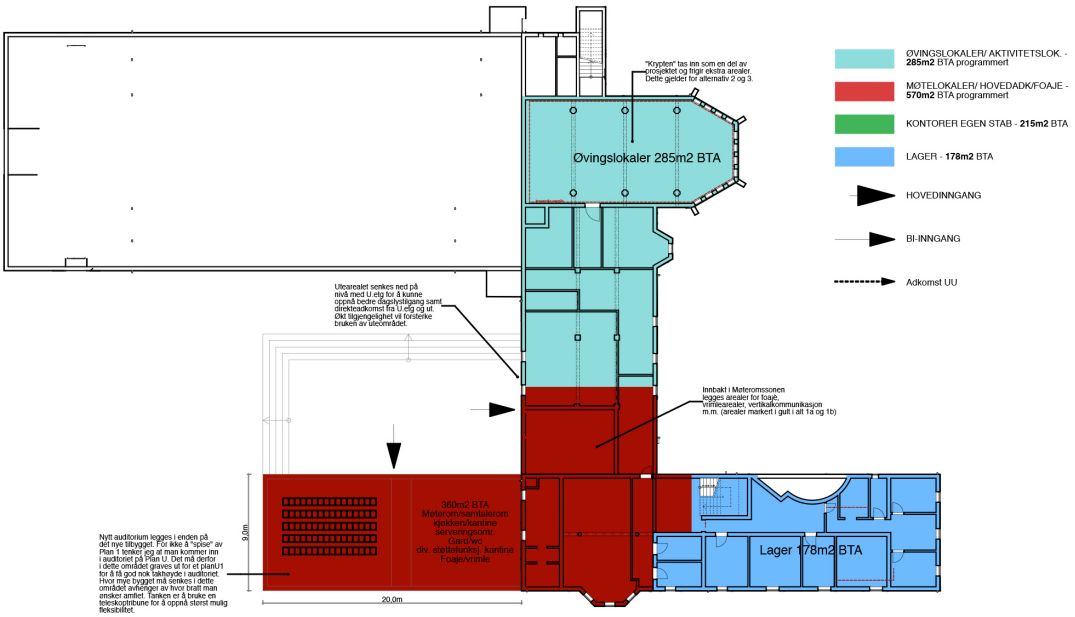

Fig. 12

Lager
Denne sonen har ikke behov for dagslys og utsyn og legges derfor på plan-U. i eksisterende kontorfløy (blå sone). Samtidig ligger den tett på foajeområdet og vil være lett tilgjengelig for brukerne av anlegget.

PROSESSEN VIDERE
Hensikten med denne alternativanalyser er å belyse konsekvensen av ulike romprogram som i ulik grad ivaretar kirkens ønsker, behov og vernebestemmelser.

Slik vi oppfatter kirken er det alternativ 3 som svarer ut behovet på best mulig måte. Dette alternativet holder seg innenfor omfanget på tilbygg foreslått på 1970-tallet i tillegg til at det ivaretar ønskene knyttet til romprogram.

Først og fremst må planene aksepteres av fylkeskommunen før man starter opp arbeidet med en reguleringsplan. Istedenfor å igangsette en konkurranse kan man vurdere å gjennomføre et parallelloppdrag med prekvalifisering. Gjennom prekvalifiseringen kan man også legge vekt på tilbydernes erfaring og kompetanse mht. fredede bygninger for å sikre at viktige vernehensyn blir ivaretatt. Disse prosessene kan kjøres paralellt avhengig av reguleringens modenhet.

Prosess knyttet til arkitektkonkurranse ble belyst i mulighetsstudien og må fortsatt vurderes som en mulig vei å gå.

VEDLEGG 1 - ROMPROGRAM

Romprogram alternativ 1a

FOAJE/ ADKOMSTOMRÅDE	ANTALL	FUNKSJON	PERSONTALL	AREALBEHOV	SUM AREAL	DAGSLYS	KRAV	INNHOLD	SAMTIDIGHET
Foaje/trapp-heis/servicet./vrimleareal	1	For alle besøkende og ansatte		175	175				
					175				
KONTORER EGEN STAB									
Kontor, stort	3	Sogneprest, kapellan, daglig leder	1	15	45	x	Lydisolert	Kontorpult, pc, besøksstol, lite møtebord, hyller	
Kontor, standard	8	Diakon, troslærer, kantor, musikkprodusent, kirketjener, sekretær	1	8	64	x	Lydisolert	Kontorpult, pc, besøksstol, hyller	
Kopi/ rekvisita	1		25	15	15		Lysidolert	Kopi/scann+div. kontorrekvisita	
Garderober ansatte	1		11-12	20	20			Låsbare garderobeskap? I tilknytning til toaletter	
Toaletter ansatte	1			10	10			Hcwc, dame- og herre	
Bøttekott	1			2	2			Påfyllingsstasjon, lagring	
					156				
MØTELOKALER									
Auditorium/konferanse/møte/gymsal	1		80	150	150	x	Lydisolert	Konferanseoppsett (dobbel romh.)	
Møterom	1		10-20	30	30	x	Lydisolert	Møtebord- kombinert øverom	
Samtalerom	2		2-4	10	20	x	Lydisolert	Møtebord	
Garderober/toaletter	1			40	40				
Kjøkken, kantine, serveringslokale	1	Skal huse alle ansatte+besøkende	80	140	140	x		Besøkende skal kunne kjøpe mat	
Støttefunksjoner kantine	1			10	10			Separat garderobe og toalett	
					390				
LAGER									
Korrigg/ stoler	1			25	25				
Instrumenter	1			25	25				
Lydanlegg	1			30	30				
Stollager	1			30	30				
					110				
ØVINGSLOKALER/AKTIVITETSLOKALER									
Øvingsrom stort	1		60	80	80		Lydisolert	Piano	
Øvingsrom lite	1		20	40	40		Lydisolert	Piano	
Øveromscelle	3		2	10	30		Lydisolert	Piano	
Aktivitetslokaler - fysak UTGÅR!!	0	ca. 10x20m		150	0		Lydisolert	Kan bruke auditoriet til fysak.	
Garderober/toaletter	1			40	40			Skal betjene kor, samling og øverom	
					190				
BODØ KIRKELIGE FELLESRÅD									
Kontor, stort	2	Daglig leder+Prost	1	15	30	x	Lydisolert	Kontorpult, pc, besøksstol, lite møtebord, hyller	
Kontor, standard	9		1	8	72	x	Lydisolert	Kontorpult, pc, besøksstol, hyller	
Forkontor, service	1		3	25	25	x			
Møterom	2			15	30	x			
Kopi/rekvisita (sambruk STAB?)									
3 stk utleiekontorer UTGÅR!!	0		0	8	0	x			
					157				

Sum BRA	**1178**
Sum BTA (BRAx1,5(B/N-FAKTOR)	**1767**

Romprogram alternativ 1b

FOAJE/ ADKOMSTOMRÅDE	ANTALL	FUNKSJON	PERSONTALL	AREALBEHOV	SUM AREAL	DAGSLYS	KRAV	INNHOLD	SAMTIDIGHET
Foaje/trapp-heis/servicet./vrimleareal	1	For alle besøkende og ansatte		175	175				
					175				
KONTORER EGEN STAB									
Kontor, stort	3	Sogneprest, kapellan, daglig leder	1	15	45	x	Lydisolert	Kontorpult, pc, besøksstol, lite møtebord, hyller	
Kontor, standard	8	Diakon, troslærer, kantor, musikkprodusent, kirketjener, sekretær	1	8	64	x	Lydisolert	Kontorpult, pc, besøksstol, hyller	
Kopi/ rekvisita	1		25	15	15		Lysidolert	Kopi/scann+div. kontorrekvisita	
Garderober ansatte	1		11-12	20	20			Låsbare garderobeskap? I tilknytning til toaletter	
Toaletter ansatte	1			10	10			Hcwc, dame- og herre	
Bøttekott	1			2	2			Påfyllingsstasjon, lagring	
					156				
MØTELOKALER									
Auditorium/konferanse/møte/gymsal	1		80	150	150	x	Lydisolert	Konferanseoppsett (dobbel romh.)	
Møterom	1		10-20	30	30	x	Lydisolert	Møtebord- kombinert øverom	
Samtalerom	2		2-4	10	20	x	Lydisolert	Møtebord	
Garderober/toaletter	1			40	40				
Kjøkken, kantine, serveringslokale	1	Skal huse alle ansatte+besøkende	80	140	140	x		Besøkende skal kunne kjøpe mat	
Støttefunksjoner kantine	1			10	10			Separat garderobe og toalett	
					390				
LAGER									
Korrigg/ stoler	1			25	25				
Instrumenter	1			25	25				
Lydanlegg	1			30	30				
Stollager	1			30	30				
					110				
ØVINGSLOKALER/AKTIVITETSLOKALER									
Øvingsrom stort	1		60	80	80		Lydisolert	Piano	
Øvingsrom lite	1		20	40	40		Lydisolert	Piano	
Øveromscelle	3		2	10	30		Lydisolert	Piano	
Aktivitetslokaler - fysak UTGÅR!!	0	ca. 10x20m		150	0		Lydisolert	Kan bruke auditoriet til fysak.	
Garderober/toaletter	1			40	40			Skal betjene kor, samling og øverom	
					190				

Sum BRA	**1021**
Sum BTA (BRAx1,5(B/N-FAKTOR)	**1531,5**

Romprogram alternativ 3

FOAJE/ ADKOMSTOMRÅDE	ANTALL	FUNKSJON	PERSONTALL	AREALBEHOV	SUM AREAL	DAGSLYS	KRAV	INNHOLD	SAMTIDIGHET
Foaje/trapp-heis/servicet./vrimleareal	1	For alle besøkende og ansatte		50	50				
					50				
KONTORER EGEN STAB									
Kontor, stort	3	Sogneprest, kapellan, daglig leder	1	8	24	x	Lydisolert	Kontorpult, pc, besøksstol, lite møtebord, hyller	
Kontor, standard	8	Diakon, troslærer, kantor, musikkprodusent, kirketjener, sekretær	1	8	64	x	Lydisolert	Kontorpult, pc, besøksstol, hyller	
Kopi/ rekvisita	1		25	15	15		Lysidolert	Kopi/scann+div. kontorrekvisita	
Garderober ansatte	1		11-12	20	20			Låsbare garderobeskap? I tilknytning til toaletter	
Toaletter ansatte	1			10	10			Hcwc, dame- og herre	
Bøttekott	1			2	2			Påfyllingsstasjon, lagring	
					135				
MØTELOKALER									
Auditorium/konferanse/møte/gymsal	1		80	90	90	x	Lydisolert	Konferanseoppsett (dobbel romh.)	
Møterom	1		10-20	30	30	x	Lydisolert	Møtebord- kombinert øverom	
Samtalerom	2		2-4	10	20	x	Lydisolert	Møtebord	
Garderober/toaletter	1			40	40				
Kjøkken, kantine, serveringslokale	1	Skal huse alle ansatte+besøkende	80	140	140	x		Besøkende skal kunne kjøpe mat	
Støttefunksjoner kantine	1			10	10			Separat garderobe og toalett	
					330				
LAGER									
Korrigg/ stoler	1			25	25				
Instrumenter	1			25	25				
Lydanlegg	1			30	30				
Stollager	1			30	30				
					110				
ØVINGSLOKALER/AKTIVITETSLOKALER									
Øvingsrom stort	1		60	80	80		Lydisolert	Piano	
Øvingsrom lite	1		20	40	40		Lydisolert	Piano	
Øveromscelle	3		2	10	30		Lydisolert	Piano	
Aktivitetslokaler - fysak UTGÅR!!	0	ca. 10x20m		150	0		Lydisolert	Kan bruke auditoriet til fysak.	
Garderober/toaletter	1			40	40			Skal betjene kor, samling og øverom	
					190				

Sum BRA	**815**
Sum BTA (BRAx1,5(B/N-FAKTOR)	**1222,5**

VEDLEGG 2 - TEGNINGER

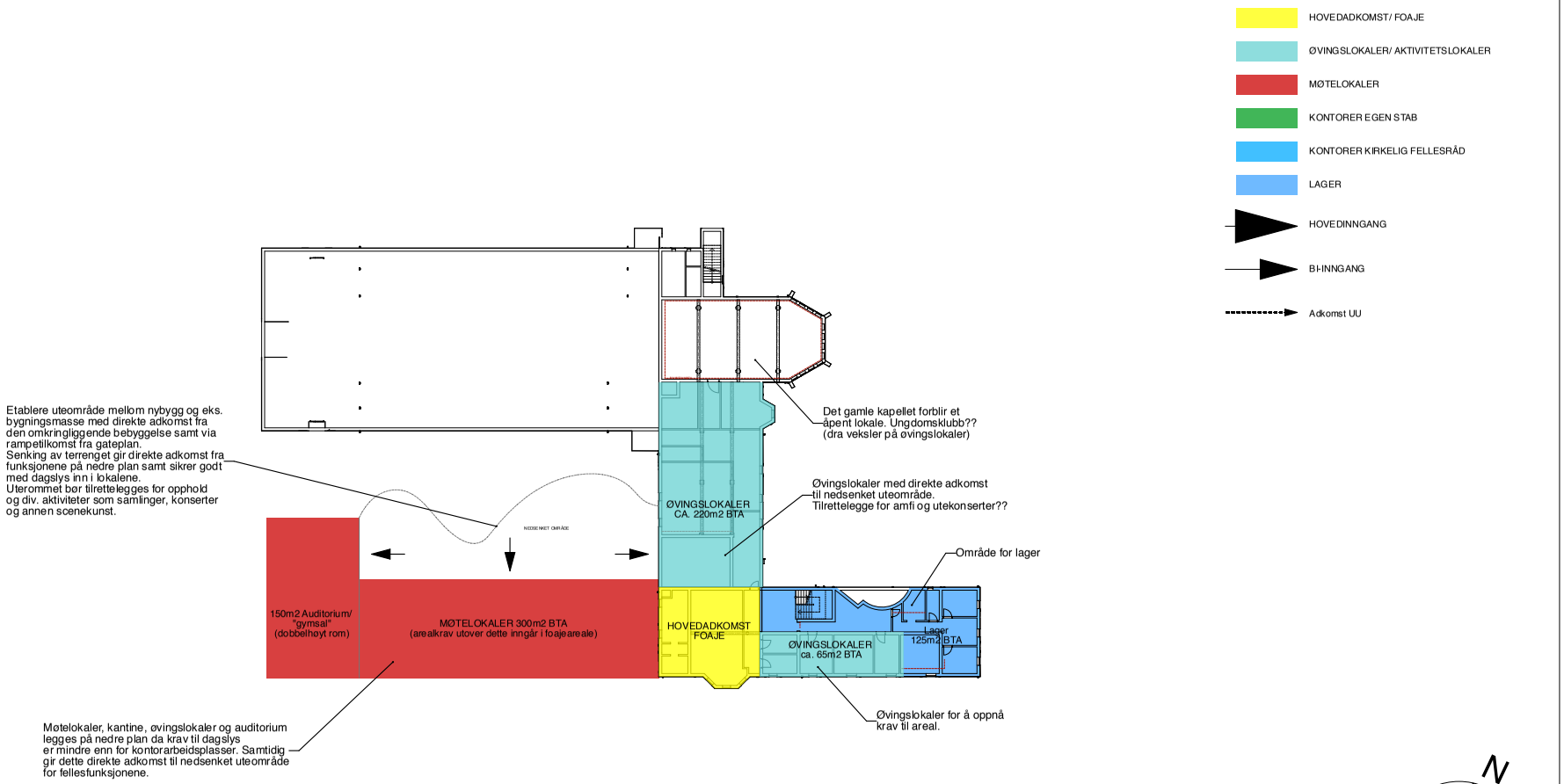

P.NR. ARK	DATO OPPRETTET	TEGNET	KONTROLLERT	GODKJENT	MÅLESTOKK	REVISJON	REVISJONSDATO	PROSJEKT
18049	08.10.19	OAP	TW	CE	1:400			BODØ DOMKIRKE - ALTERNATIVANALYSE

TILTAKSHAVER	ARKITEKT	TITTEL	TEGN.NR.	REVISJON
BODØ KIRKELIGE FELLESRÅD	ARKITEKTSKAP AS Torggata 33 0183 Oslo Tlf 22 99 29 10 Fax 22 20 31 01 post@arkitektskap.no www.arkitektskap.no	PlanU - Alt1a	A20.02	

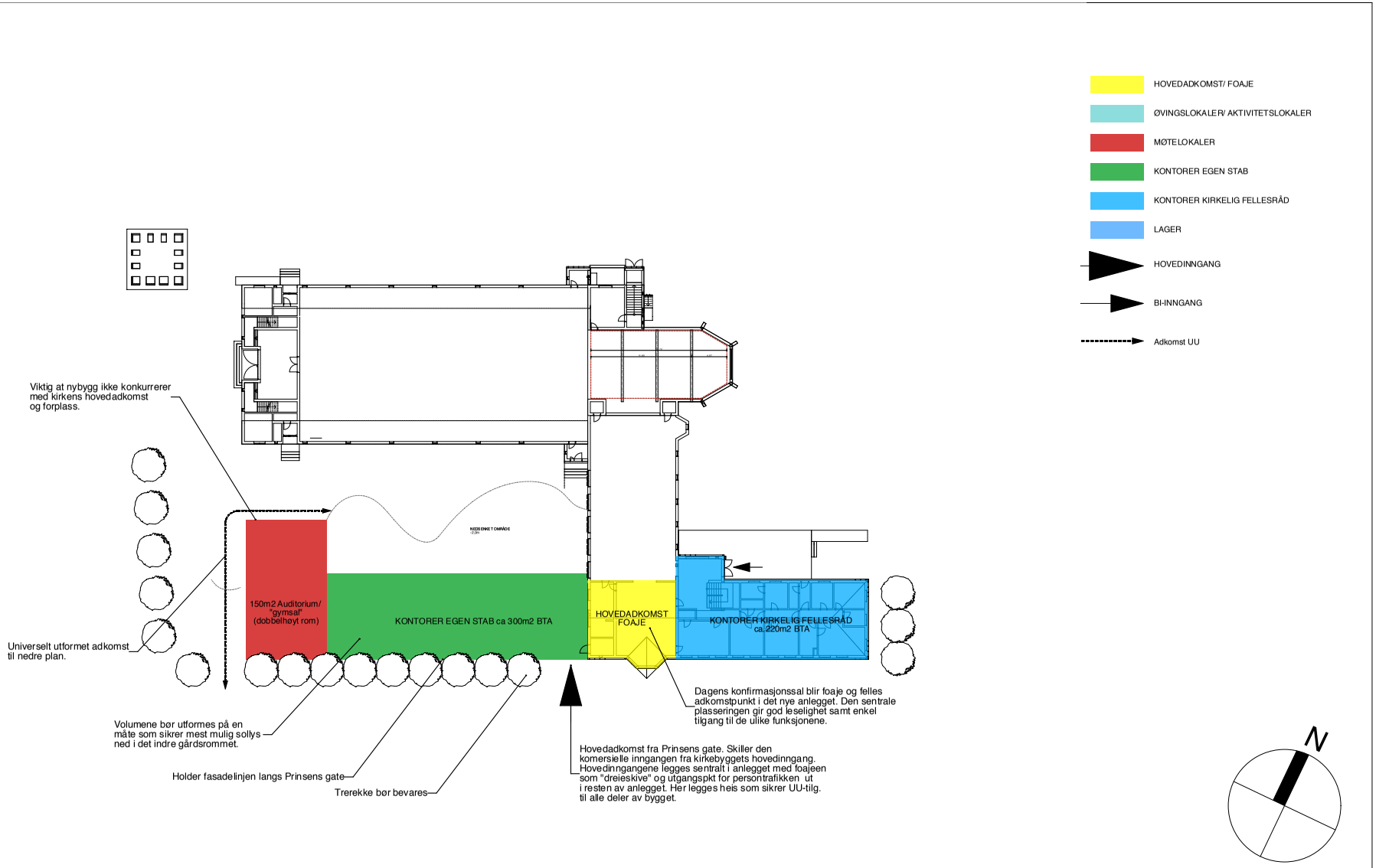

P.NR. ARK	DATO OPPRETTET	TEGNET	KONTROLLERT	GODKJENT	MÅLESTOKK	REVISJON	REVISJONSDATO	PROSJEKT
18049	08.10.19	OAP	TW	CE	1:400			BODØ DOMKIRKE - ALTERNATIVANALYSE

TILTAKSHAVER	ARKITEKT	TITTEL	TEGN.NR.	REVISJON
BODØ KIRKELIGE FELLESRÅD	ARKITEKTSKAP AS Torggata 33 0183 Oslo Tlf 22 99 29 10 Fax 22 20 31 01 post@arkitektskap.no www.arkitektskap.no	Plan1 - Alt1a	A20.03	

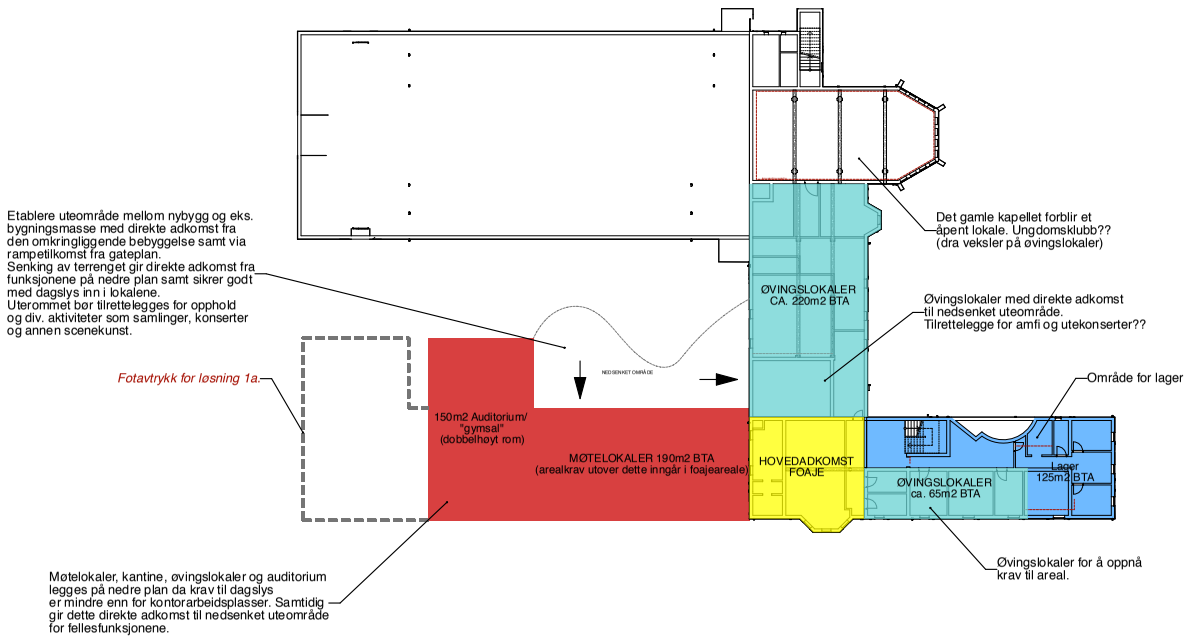

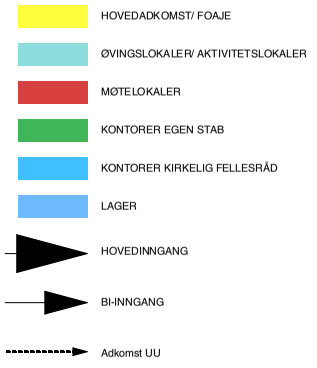

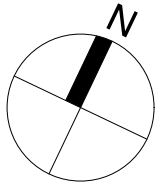

P.NR. ARK	DATO OPPRETTET	TEGNET	KONTROLLERT	GODKJENT	MÅLESTOKK	REVISJON	REVISJONSDATO	PROSJEKT
18049	08.10.19	OAP	TW	CE	1:400			BODØ DOMKIRKE - ALTERNATIVANALYSE

TILTAKSHAVER	ARKITEKT	TITTEL	TEGN.NR.	REVISJON
BODØ KIRKELIGE FELLESRÅD	ARKITEKTSKAP AS Torggata 33 0183 Oslo Tlf 22 99 29 10 Fax 22 20 31 01 post@arkitektskap.no www.arkitektskap.no	PlanU - Alt1b	A20.05	

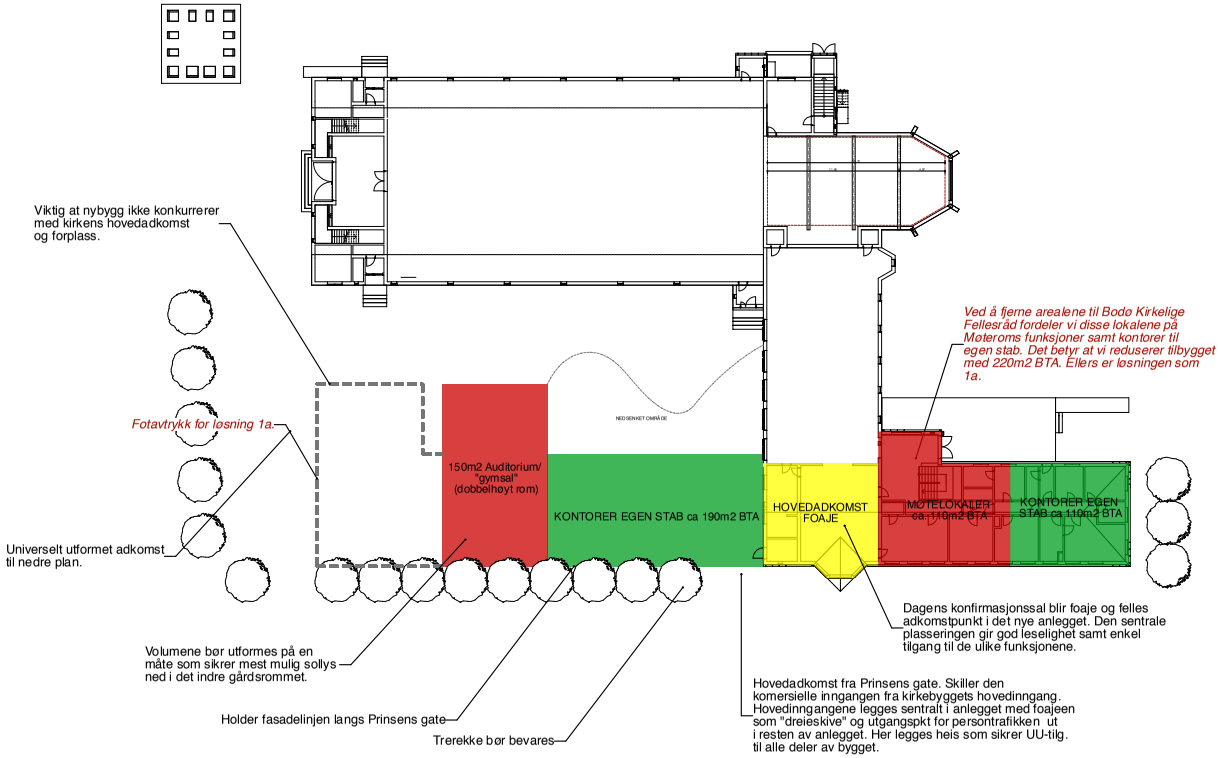

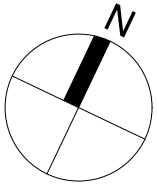

P.NR. ARK	DATO OPPRETTET	TEGNET	KONTROLLERT	GODKJENT	MÅLESTOKK	REVISJON	REVISJONSDATO	PROSJEKT
18049	08.10.19	OAP	TW	CE	1:400			BODØ DOMKIRKE - ALTERNATIVANALYSE

TILTAKSHAVER	ARKITEKT	TITTEL	TEGN.NR.	REVISJON
BODØ KIRKELIGE FELLESRÅD	ARKITEKTSKAP AS Torggata 33 0183 Oslo Tlf 22 99 29 10 Fax 22 20 31 01 post@arkitektskap.no www.arkitektskap.no	Plan1 - Alt1b	A20.06	

ØVINGSLOKALER/ AKTIVITETSLOK. - **285m2** BTA programmert

MØTELOKALER/ HOVEDADK/FOAJE - **570m2** BTA programmert

KONTORER EGEN STAB - **215m2** BTA

LAGER - **178m2** BTA

HOVEDINNGANG

BI-INNGANG

Adkomst UU

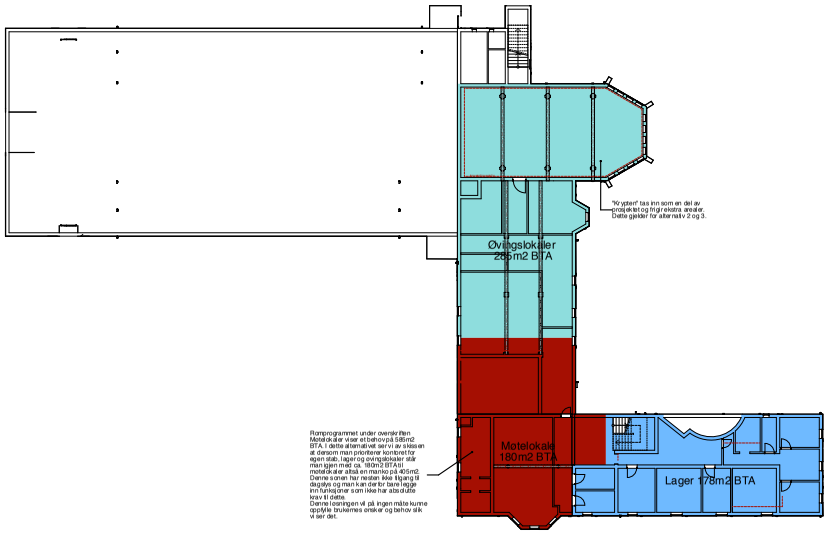

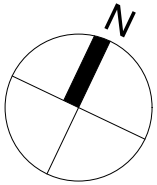

P.NR. ARK	DATO OPPRETTET	TEGNET	KONTROLLERT	GODKJENT	MÅLESTOKK	REVISJON	REVISJONSDATO	PROSJEKT
18049	28.11.18	OAP	IR	CE	1:400			BODØ DOMKIRKE

TILTAKSHAVER	ARKITEKT	TITTEL	TEGN.NR.	REVISJON
PROGRAMERING/ FUNKSJ.PROGRAM	ARKITEKTSKAP AS Torggata 33 0183 Oslo Tlf 22 99 29 10 Fax 22 20 31 01 post@arkitektskap.no www.arkitektskap.no	PlanU - Alt2	A20.08	

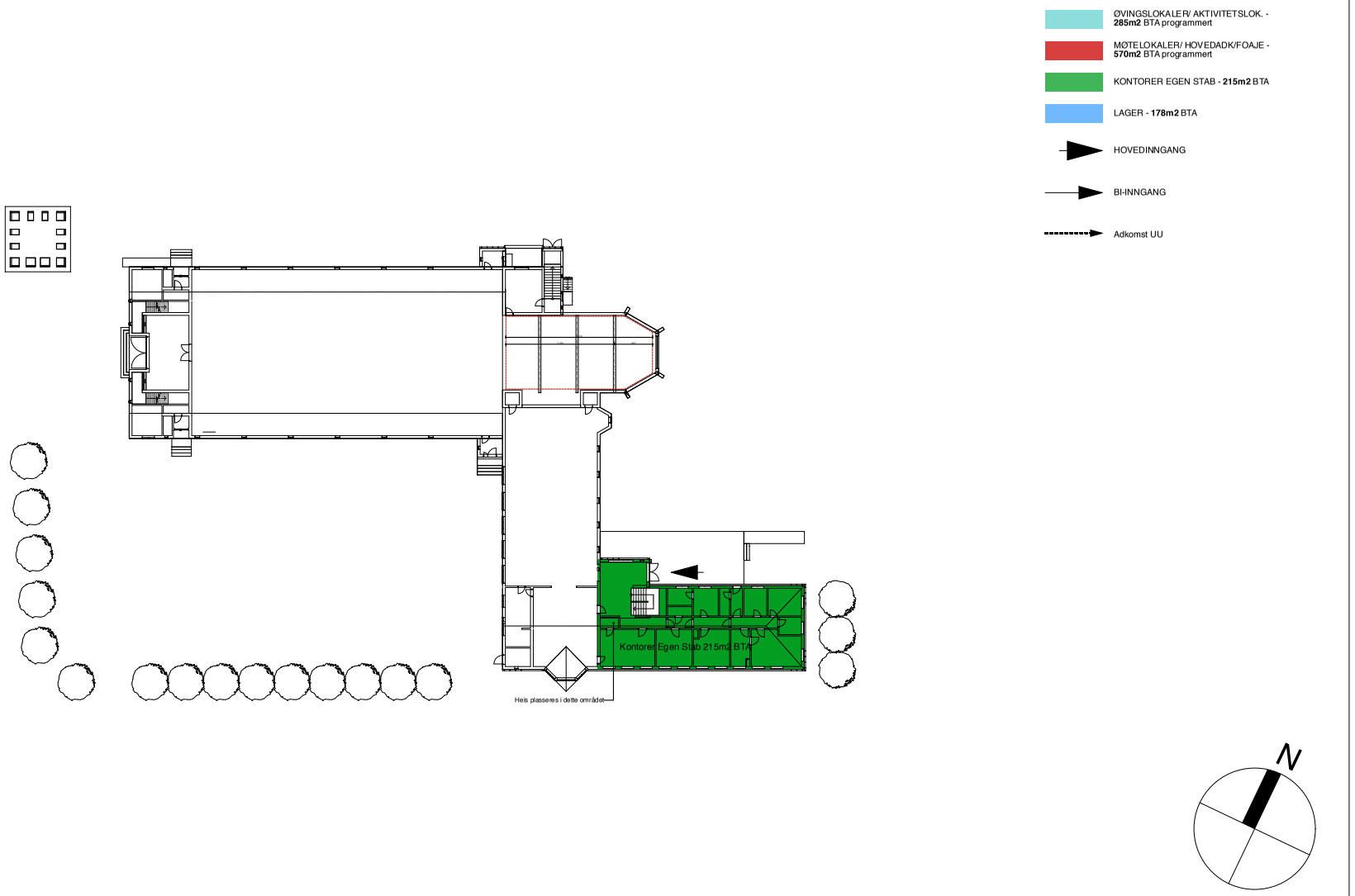

P.NR. ARK	DATO OPPRETTET	TEGNET	KONTROLLERT	GODKJENT	MÅLESTOKK	REVISJON	REVISJONSDATO	PROSJEKT
18049	28.11.18	OAP	IR	CE	1:400			BODØ DOMKIRKE

TILTAKSHAVER	ARKITEKT	TITTEL	TEGN.NR.	REVISJON
PROGRAMERING/ FUNKSJ.PROGRAM	ARKITEKTSKAP AS Torggata 33 0183 Oslo Tlf 22 99 29 10 Fax 22 20 31 01 post@arkitektskap.no www.arkitektskap.no	Plan1 - Alt2	A20.09	

ØVINGSLOKALER/ AKTIVITETSLOK. - **285m2** BTA programmert

MØTELOKALER/ HOVEDADK/FOAJE - **570m2** BTA programmert

KONTORER EGEN STAB - **215m2** BTA

LAGER - **178m2** BTA

HOVEDINNGANG

BI-INNGANG

Adkomst UU

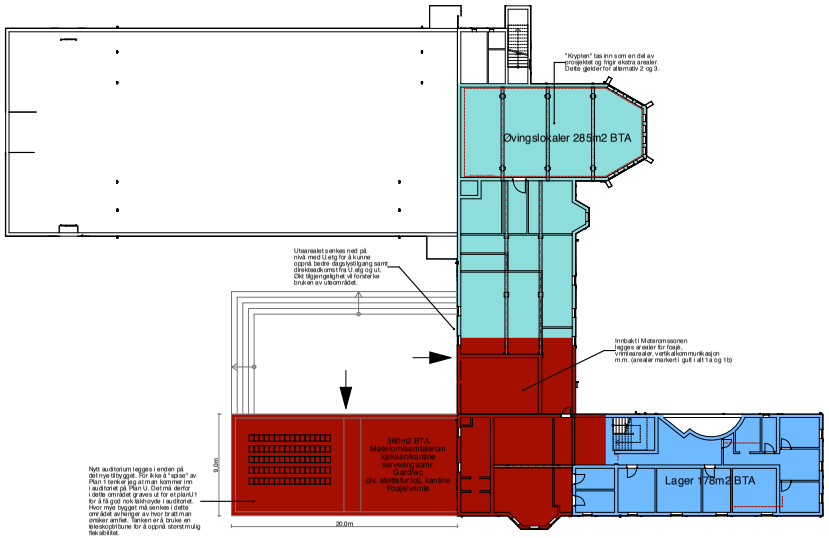

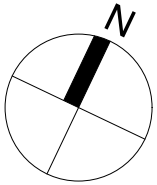

P.NR. ARK	DATO OPPRETTET	TEGNET	KONTROLLERT	GODKJENT	MÅLESTOKK	REVISJON	REVISJONSDATO	PROSJEKT
18049	28.11.18	OAP	IR	CE	1:400			BODØ DOMKIRKE

TILTAKSHAVER	ARKITEKT	TITTEL	TEGN.NR.	REVISJON
PROGRAMERING/ FUNKSJ.PROGRAM	ARKITEKTSKAP AS Torggata 33 0183 Oslo post@arkitektskap.no Tlf 22 99 29 10 Fax 22 20 31 01 www.arkitektskap.no	PlanU - Alt3	A20.11	

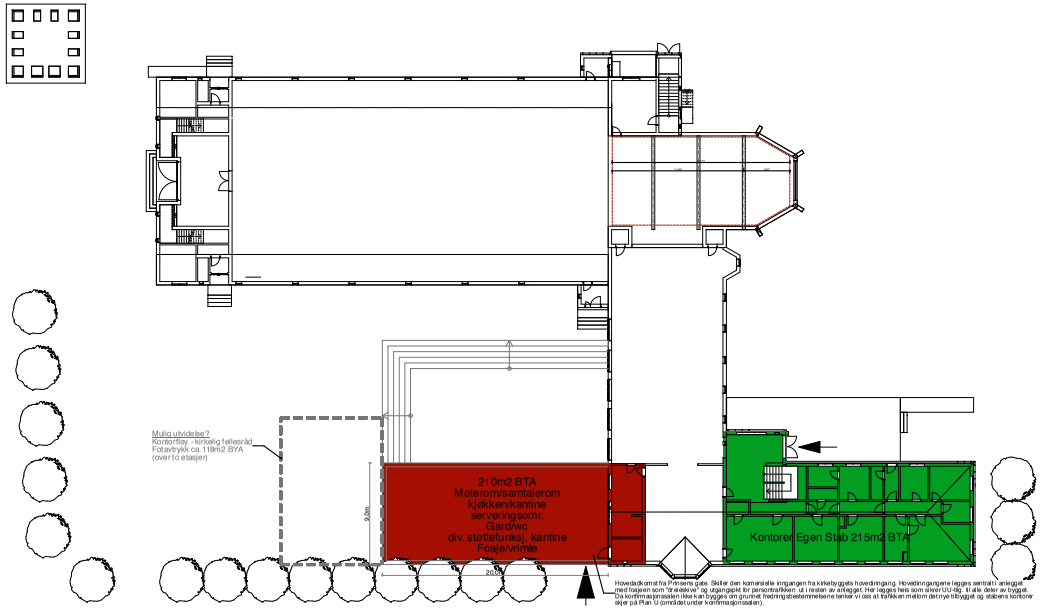

ØVINGSLOKALER/ AKTIVITETSLOK. - **285m2** BTA programmert

MØTELOKALER/ HOVEDADK/FOAJE - **570m2** BTA programmert

KONTORER EGEN STAB - **215m2** BTA

LAGER - **178m2** BTA

HOVEDINNGANG

BI-INNGANG

Adkomst UU

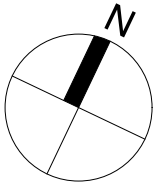

P.NR. ARK	DATO OPPRETTET	TEGNET	KONTROLLERT	GODKJENT	MÅLESTOKK	REVISJON	REVISJONSDATO	PROSJEKT
18049	28.11.18	OAP	IR	CE	1:400			BODØ DOMKIRKE

TILTAKSHAVER	ARKITEKT	TITTEL	TEGN.NR.	REVISJON
PROGRAMERING/ FUNKSJ.PROGRAM	ARKITEKTSKAP AS Torggata 33 0183 Oslo post@arkitektskap.no Tlf 22 99 29 10 Fax 22 20 31 01 www.arkitektskap.no	Plan1 - Alt3	A20.12	

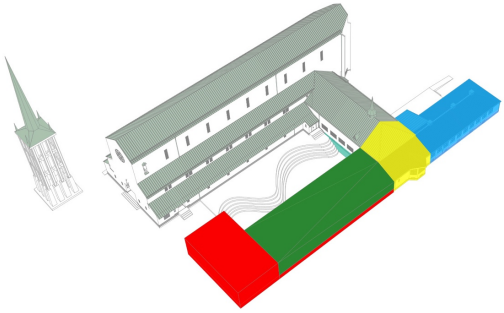

Alternativ 1a

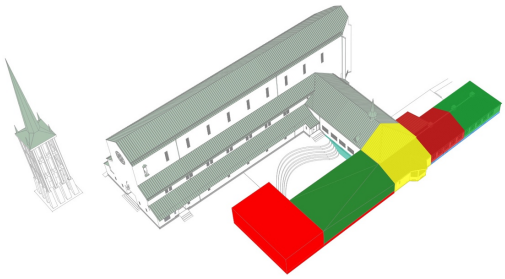

Alternativ 1b

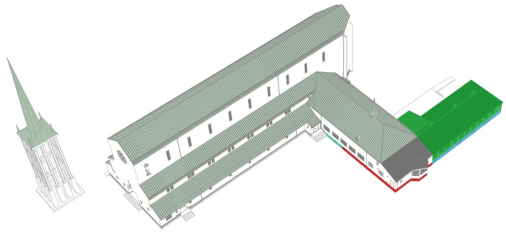

Alternativ 2

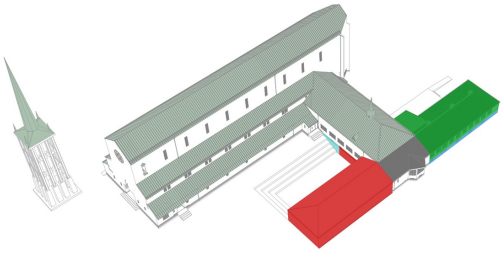

Alternativ 3